

ЗВІТ

**про стратегічну екологічну оцінку до Стратегії
розвитку Старобільської міської
територіальної громади на період 2026-2027
роки та Плану заходів з реалізації Стратегії
розвитку Старобільської міської
територіальної громади на період 2026-2027
роки**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Зміст та основні цілі Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період 2026-2027 роки та Плану заходів з її реалізації, його зв'язок з іншими документами державного планування	6
2. Характеристика поточного стану довкілля	29
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та його стану здоров'я Старобільської міської територіальної громади	47
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період 2026-2027 роки	50
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля	51
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення при реалізації стратегії	54
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання стратегії	59
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися	62
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період 2026-2027 роки та Плану заходів з її реалізації, в тому числі для здоров'я населення	65
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	67
11. Резюме нетехнічного характеру інформації	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68

ВСТУП

На сучасному етапі суспільного розвитку концепція збалансованого (сталого) розвитку набуває дедалі більшої ваги в міжнародній, національній та регіональній політиці. Вона ґрунтується на поєднанні економічних, соціальних та екологічних складових розвитку територій. Необхідність формування цієї концепції зумовлена потребою вирішення екологічних проблем і врахування впливу довкілля під час планування та ухвалення управлінських рішень у сфері соціально-економічного розвитку регіонів і територіальних громад.

Одним із ключових механізмів упровадження принципів сталого розвитку є стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм, яка забезпечує комплексний аналіз потенційного впливу запланованої діяльності на довкілля та стан здоров'я населення. Результати такого аналізу використовуються для запобігання або зменшення негативних екологічних наслідків ще на стадії стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) базується на превентивному підході, відповідно до якого попередження можливих негативних впливів на довкілля під час планування є значно ефективнішим, ніж їх усунення на етапі реалізації документів державного планування.

Метою проведення стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони навколишнього природного середовища, безпеки життєдіяльності населення та збереження його здоров'я, а також інтеграції екологічних вимог у процес підготовки й затвердження документів державного планування. СЕО здійснюється як системний процес на ранніх стадіях планування та включає визначення можливих негативних наслідків реалізації документа, аналіз альтернативних шляхів досягнення його цілей, розроблення заходів щодо запобігання, зменшення або компенсації негативного впливу на довкілля та включення таких заходів до відповідного документа.

Резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 було затверджено Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року. З метою забезпечення національних інтересів України у сфері сталого розвитку, підвищення рівня та якості життя населення, а також дотримання конституційних прав і свобод людини і громадянина Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» визначено необхідність підтримки досягнення глобальних цілей сталого розвитку з урахуванням національних особливостей розвитку. Це стало підставою для ухвалення низки міжнародних і національних нормативно-правових актів, які передбачають обов'язкове супроводження планувальних і програмних рішень оцінкою їх екологічних наслідків.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» стратегічній екологічній оцінці підлягає проєкт Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) та План заходів з реалізації Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період 2026-2027 роки (далі – План заходів).

Стратегія та План заходів підготовлені з урахуванням засад державної екологічної політики України, визначених Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», а також положень розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року № 1363-р «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату до 2030 року». Вони узгоджуються з пріоритетами й цілями стратегічних документів державного та регіонального рівнів, зокрема з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695, Стратегією розвитку Луганської області на 2021 – 2027 роки, затвердженої розпорядженням голови обласної держадміністрації – керівником обласної військово-цивільної адміністрації від 26.03.2020 №246 (із змінами).

Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії та Плану заходів підготовлено відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з урахуванням Методичних рекомендацій щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 серпня 2018 року № 296 (зі змінами). Проекти Стратегії та Плану заходів з її реалізації були оприлюднені на офіційному вебсайті Старобільської міської військової адміністрації.

Міжнародною правовою основою проведення стратегічної екологічної оцінки є Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенції Еспо), ратифікований Верховною Радою України, а також Директива 2001/42/ЄС щодо оцінки впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Під час розроблення Стратегії сталого розвитку Старобільської міської територіальної громади на період до 2027 року та підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку враховано положення Резолюції Європейського парламенту від 28 листопада 2019 року «Про надзвичайну кліматичну та екологічну ситуацію» (European Parliament Resolution on the Climate and Environment Emergency) (далі – Резолюція).

Зазначена Резолюція визначає необхідність невідкладного реагування на глобальні кліматичні зміни, збереження природних екосистем, скорочення негативного впливу на довкілля та переходу до принципів сталого розвитку і кліматично нейтральної економіки.

У процесі формування стратегічних та операційних цілей Стратегії враховано необхідність, зокрема:

- інтеграції екологічних та кліматичних аспектів у процес прийняття управлінських рішень;
- раціонального використання природних ресурсів;
- зменшення техногенного навантаження на довкілля;
- підвищення енергоефективності та розвитку енергозбереження;
- адаптації території громади до наслідків зміни клімату;

забезпечення екологічної безпеки та покращення якості життя населення.

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки враховано міжнародні та європейські документи у сфері зміни клімату та охорони довкілля, зокрема Резолюцію Європейського парламенту від 28.11.2019 щодо надзвичайної кліматичної та екологічної ситуації, яка визначає необхідність інтеграції кліматичних питань у документи державного та місцевого стратегічного планування.

Стратегія узгоджується із принципами Європейського зеленого курсу (European Green Deal) COM(2019) 640 final від 11 грудня 2019 року, цілями Паризької кліматичної угоди від 12 грудня 2015 року, Цілями сталого розвитку ООН до 2030 року, затвердженими резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 25 вересня 2015 року, а також національними документами у сфері охорони довкілля, кліматичної політики та сталого розвитку, зокрема:

Закон України від 8 жовтня 2024 року № 3991-IX «Про основні засади державної кліматичної політики»;

Закон України від 12 грудня 2019 року № 376-IX «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами»;

Закон України від 01.02.2025, № 4187-IX «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів»;

Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII);

Закон України «Про управління відходами» (№ 2320-IX);

Закон України від 15.11.2024, № 4017-IX «Про оцінку впливу на довкілля»;

Закон України від 31.10.2025, № 4510-IX «Про стратегічну екологічну оцінку»;

Закон України від 08.08.2025, № 3855-IX «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Оновлений національно визначений внесок (НВВ2) України до Паризької угоди, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 липня 2021 року № 868-р;

Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 р № 1363-р;

Постанова Кабінету Міністрів України від 02.01.2026 № 3 «Порядок підготовки Національного плану з енергетики та клімату»;

Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р № 179 «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», ухвалений 20 березня 2018 року та введений у дію з 12 жовтня 2018 року, запровадив в Україні СЕО як обов'язкову складову процесу розроблення документів державного планування. Проведення СЕО на ранніх етапах прийняття рішень дає можливість всебічно оцінити потенційний вплив на довкілля та здоров'я населення, а також

оптимізувати подальші процедури оцінки впливу на довкілля для конкретних проєктів.

Згідно з розділом VII Методичних рекомендацій, одним із результатів стратегічної екологічної оцінки є напрацювання рекомендацій і заходів щодо запобігання, зменшення або компенсації можливого негативного впливу на довкілля, зокрема на стан здоров'я населення, а також посилення позитивних ефектів від реалізації документа державного планування.

До основних переваг стратегічної екологічної оцінки належать її превентивний характер, комплексність підходу до оцінки стану навколишнього природного середовища та здоров'я людини, а також залучення експертного середовища й громадськості, що сприяє формуванню цілісного бачення взаємозв'язку між діяльністю людини та станом довкілля в контексті сталого розвитку.

З метою врахування аспектів пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до них у документах державного планування під час проведення стратегічної екологічної оцінки також були враховані рекомендації Міністерства енергетики та захисту довкілля України, викладені в листі від 3 березня 2020 року № 26/1.4-11.3-5650.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СТАРОБІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ З ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія є комплексним документом державного планування місцевого рівня, що визначає систему взаємоузгоджених стратегічних і оперативних цілей, завдань та заходів, спрямованих на забезпечення сталого соціально-економічного розвитку громади, підвищення якості життя населення та формування безпечного, інклюзивного й конкурентоспроможного середовища.

Стратегія окреслює пріоритетні напрями розвитку громади, зокрема у сферах економіки, соціального захисту, освіти, охорони здоров'я, культури, спорту, житлово-комунального господарства та інфраструктури, розвитку малого і середнього підприємництва, громадянського суспільства та системи публічних послуг. Особлива увага приділяється забезпеченню рівного доступу населення до базових послуг незалежно від місця проживання, віку, статі чи соціального статусу, а також створенню умов для соціальної підтримки вразливих категорій населення.

Вона передбачає продовження заходів з відновлення та розвитку інфраструктурних об'єктів, підвищення якості надання адміністративних і соціальних послуг, впровадження інструментів електронного врядування, формування позитивного іміджу громади та запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

У межах проведення СЕО здійснюється аналіз ймовірного впливу реалізації Стратегії на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення Старобільської міської територіальної громади. Об'єктом СЕО є

визначені у Стратегії стратегічні напрями розвитку, стратегічні та оперативні цілі і завдання.

Метою Стратегії є підвищення рівня життя населення у згуртованій, безпечній, конкурентоспроможній та демократичній громаді, орієнтованій на людину. Реалізація Стратегії спрямована не лише на економічне зростання та підвищення конкурентоспроможності громади на основі ефективного використання внутрішнього потенціалу, а й на формування безпечного життєвого середовища, покращення рівня зайнятості населення з урахуванням вікових, гендерних та соціальних особливостей, інтеграцію внутрішньо переміщених осіб у соціально-економічне життя громади, а також забезпечення доступності якісних публічних послуг, у тому числі в віддалених населених пунктах, шляхом розвитку спроможних мереж та електронних сервісів.

Під час розроблення Стратегії враховано та оцінено ключові ризики і загрози сталому розвитку громади, зокрема тривалі військові дії на території України, тимчасову втрату контролю над територією громади, порушення логістичних і транзитних зв'язків, втрату традиційних ринків збуту, негативні демографічні тенденції, міграцію та відтік трудових ресурсів за межі громади й держави.

Стратегія розвитку громади розроблена відповідно до Конституції України, законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, зокрема у сфері місцевого самоврядування, забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, реалізації Цілей сталого розвитку України до 2030 року, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, а також Методичних рекомендацій щодо розроблення стратегій розвитку територіальних громад. Стратегія узгоджується з іншими документами державного та регіонального планування і не суперечить їх положенням.

Фінансування заходів Стратегії передбачається за рахунок коштів бюджету громади, міжбюджетних трансфертів, державних цільових програм, ресурсів суб'єктів регіональної політики, коштів приватних інвесторів та партнерів у межах державно-приватного партнерства, міжнародної технічної та фінансової допомоги, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Стратегія ґрунтується на принципах партнерства та міжсекторної взаємодії, залучення громадян, органів публічної влади, бізнесу та міжнародних організацій до процесів відновлення та розвитку громади. Реалізація Стратегії за підтримки міжнародних донорів сприятиме розвитку підприємництва, впровадженню інновацій, підвищенню енергоефективності, створенню безпечного середовища, розвитку соціальної інфраструктури, інтеграції внутрішньо переміщених осіб та посиленню інституційної спроможності громади.

Стратегічне бачення розвитку громади визначає бажаний майбутній стан Старобільської міської територіальної громади та слугує орієнтиром для стратегічного управління розвитком за сценарієм активних змін. Досягнення цього бачення забезпечується реалізацією стратегічних напрямів розвитку: формування громади стійкості та згуртованості, відновлення і відбудови як

спільної відповідальності та розвитку ефективного, демократичного врядування, орієнтованого на людський розвиток.

Реалізуючи стандарти Європейського Союзу у сфері планування розвитку територіальних громад, передбачається, що Стратегія сталого розвитку Громади є основним планувальним документом, в якому кожен стратегічний напрям є глобальною програмою, реалізація якої забезпечуватиме досягнення визначених стратегічних цілей, стратегічного бачення загалом.

Табл. 1.1 Структура Стратегії розвитку Громади

Оперативні цілі	Завдання
Стратегічний напрям А: Українська громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей	
Стратегічна ціль А.1. Відкритий діалог – згуртована громада	
А.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців Громади	1. Розроблення програм щодо перекваліфікації, навчання; відновлення та розвитку бізнесу; підтримка економічної незалежності ветеранів/ок тощо; 2. Проведення конкурсу щодо фінансування з місцевого бюджету економічних, соціальних, культурно-освітніх ініціатив мешканців Громади; 3. Організація навчальних тренінгів, консультації з Центром зайнятості, фінансова підтримка навчання/перенавчання жителів Громади тощо; 4. Публікації інформації щодо навчальних програм на державних платформах, грантових конкурсів тощо 5. Підвищення рівня обізнаності посадовців з питань створення безбар'єрного простору
А.1.2. Простори згуртованості	1. Створення консультативно-дорадчих органів для залучення мешканців громади до планування, моніторингу управлінських рішень у різних сферах життєдіяльності Громади із залученням різних соціальних груп (молоді, ветерани/ки, за принципом гендерної рівності тощо); 2. Висвітлення діяльності місцевої влади з громадськістю в соцмережах, офіційному сайті; 3. Створення суспільних просторів, де населення може реалізовувати свої ініціативи, долучитись до заходів тощо.
А.1.3. Реінтеграція населення звільнених територій до українського середовища, як основа розвитку Громади	1. Проведення навчань посадовців з питань реінтеграції населення звільнених територій; 2. Вебінари, тренінги щодо реінтеграційних процесів у навчальних закладах, в робочому середовищі тощо.
Стратегічна ціль А.2. Забезпечення доступу до медичних послуг	
А.2.1. Розвиток медичних послуг на рівні первинної медико – санітарної допомоги	1. Розроблення програми щодо розвитку послуг на базі КНП «Старобільський ЦПМСД»; 2. Надання медичних послуг КНП «Старобільський ЦПМСД»; 3. Розроблення стратегії розвитку КНП «Старобільський ЦПМСД»; 4. Забезпечення кадрами, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів, залучення молодих фахівців, створення ресурсно-тренінгового центру; 5. Розроблення програми щодо забезпечення службовим житлом лікарів комунального некомерційного

	підприємства «Старобільський центр первинної медико-санітарної допомоги» Старобільської міської ради Луганської області та підготовки лікарських кадрів
А.2.2. Забезпечення надання медичних послуг Комунальним некомерційним підприємством «Старобільська багатoproфільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області	1. Розроблення програми щодо розвитку медичних послуг на базі КНП «Старобільська багатoproфільна лікарня»; 2. Надання медичних послуг КНП «Старобільська багатoproфільна лікарня»; 3. Розроблення стратегії розвитку КНП «Старобільська багатoproфільна лікарня»; 4. Надання реабілітаційних послуг ветеранам/кам та членам їх сімей; 5. Доукомплектування кадрами, у т.ч. фахівцями/нями із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, підвищення кваліфікації працівників; 6. Розроблення програми щодо забезпечення службовим житлом лікарів комунального некомерційного підприємства «Старобільська багатoproфільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області та підготовки лікарських кадрів
Стратегічна ціль: А.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства	
А.3.1. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення	1. Розроблення програм щодо надання соціальних послуг, матеріальної допомоги жителям Громади, пільговим групам населення, ветеранам/кам та членам їх родин; 2. Надання соціальних послуг, матеріальної допомоги жителям Громади, пільговим групам, ветеранам/кам та членам їх родин; 3. Консультування, перенаправлення з питань соціального захисту; 4. Створення центру надання соціальних послуг; 5. Укомплектування кадрами створеного центру надання соціальних послуг, у т.ч. фахівцями/чинями із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, підвищення кваліфікації працівників; 6. Надання соціальних послуг центром надання соціальних послуг
А.3.2. Підтримка ветеранської спільноти	1. Розробка програми для реалізації проєктів з реалізації підтримки ветеранської спільноти; 2. Проведення конкурсного відбору виконавців проєктів з підтримки ветеранської спільноти; 3. Фінансування заходів проєктів, моніторинг реалізації проєктів тощо; 4. Висвітлення діяльності, заходів, результатів за проєктами;
Стратегічна ціль: А.4. Безпека та інформаційна обізнаність	
А.4.1. Протидія дезінформації та російським наративам через медіа, освіту й культуру	1. Розвинути систему комунікацій місцевої влади з населенням через меседжери, офіційні сторінки, сайт; 2. Підтримка національного культурного продукту та меморіалізацію, що створює умови для утвердження української національної та громадянської ідентичності; 3. Запровадити та підтримувати канали надання громадянам достовірної інформації на території Громади; 4. Розробка Комунікаційної стратегії в Громаді.

A.4.2. Формування національної свідомості та української ідентичності на основі Слобожанських традицій	1. Створення та забезпечення діяльності Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання, утвердження української національної та громадянської ідентичності при Старобільській міській військовій адміністрації із залученням різних соціальних груп (молоді, ветерани/ки, за принципом гендерної рівності тощо), представників наукових установ/організацій тощо; 2. Висвітлення діяльності Ради в соцмережах, офіційному сайті; 3. Проведення заходів різноманітної форми з питань обговорення, відновлення культурної спадщини громади, розвінчення неправдивих, стереотипних уявлень про Громаду та історичні події, пов'язані з історією Громади із залученням відповідних фахівців та громадськості 4. Розроблення та впровадження офлайн заходів для відновлення комунікації
A.4.3. Навчання громадських лідерів, посадовців і молоді з цифрової безпеки та медіаграмотності	1. Тренінги, вебінари тощо з питань цифрової безпеки та медіаграмотності
A.4.4. Підтримка сил оборони, допомога військовим частинам	1. Надання допомоги ЗСУ 2. Привітання військових з професійними, державними святами
Стратегічний напрям В. Відбудова – спільна справа	
Стратегічна ціль В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період	
V.1.1. Відновлення та/або створення комунальних підприємств, надавачів комунальних послуг	1. Відновити діяльність КП «Вода Старобільщини» та «Благоустрій м. Старобільськ», укомплектувати штатними працівниками; 2. Придбання необхідної техніки, обладнання тощо. 3. Здійснення надання комунальних послуг на території Громади; 4. Очищення території громади від захаращень, будівельних матеріалів зруйнованих об'єктів; 5. Реконструкція системи водопостачання та водовідведення (колектори, очисні споруди та інше) 6. Реконструкція та благоустрій полігону ТПВ, облаштування майданчиків для збору ТПВ, облаштування контейнерами; сприяння обстеженню об'єктів управління відходами, визначення шкоди та збитків підприємств, запровадження роздільного збирання побутових відходів, системне навчання населення з питань поводження з ТПВ
V.1.2. Відновлення мережі публічних послуг (освітніх, медичних, соціальних, культурних, адміністративних)	1. Відновлення мережі освітніх закладів; 2. Відновлення мережі закладів культури; 3. Відновлення надання медичних послуг, в тому числі у сільській місцевості КНП «Старобільський ЦПМСД»; 4. Відновлення повноцінної роботи центру надання адміністративних послуг; 5. Відновлення роботи мережі надавачів соціальних послуг у громаді або залучення надавачів соціальних послуг приватної форми власності; 6. Відновлення мережі медичних послуг на базі КНП «Старобільська багатопрофільна лікарня»;

В.1.3. Впровадження дорадчої демократії у перехідний період	1. Створення дорадчих органів у перехідний період із залученням мешканців Громади, які перебували під тимчасовою окупацією; 2. Забезпечення роботи дорадчих органів;
Стратегічна ціль В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна/об'єктів критичної інфраструктури, відновлення території Громади	
В.2.1. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна	1. Створення інвентаризаційних комісій в суб'єктах комунальної власності; 2. Провести інвентаризацію комунального майна; 3. Створення комісії з обстеження зруйнованого та пошкодженого майна із залученням фахівців державних установ/закладів; 4. Забезпечення роботи комісії з обстеження зруйнованого та пошкодженого майна, внесення відомостей за роботою комісії до реєстрів зруйнованого та пошкодженого майна. 5. Підготовка і подання клопотань про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду; погодження з власниками та первинними користувачами природних ресурсів у межах територій, рекомендованих для заповідання; розробка проектів створення; прийняття рішень про створення чи оголошення територій, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон; розробка Положень та Охоронних зобов'язань
В.2.2. Відновлення пошкодженого майна, об'єктів критичної інфраструктури	1. Складання переліку пошкодженого та зруйнованого майна; визначення першочерговості відновлення; 2. Складання переліку об'єктів критичної інфраструктури та першочерговість їх відновлення; 3. Складання проектно-кошторисної документації на відновлення об'єктів критичної інфраструктури; 4. Надання допомоги мешканцям Громади на відбудову об'єктів житлового фонду; 5. Виконання будівельних робіт на об'єктах критичної інфраструктури;
В.2.3. Поновлення розграбованих, знищених матеріально-технічних ресурсів комунальних установ, закладів, підприємств	1. За результатами інвентаризації складання переліку втрачених матеріально-технічних ресурсів; 2. Складання списку першочергових матеріально-технічних ресурсів для відновлення; 3. Придбання матеріально-технічних ресурсів.
В.2.4. Розроблення комплексного плану просторового розвитку території Старобільської міської територіальної громади	1. Аналіз наявності містобудівної документації на місцевому рівні; 2. Відновлення (за можливості) містобудівної документації населених пунктів Старобільської міської територіальної громади; 3. Проведення містобудівного моніторингу містобудівної документації на місцевому рівні, для визначення її актуальності та стану реалізації; 4. За результатами містобудівного моніторингу прийняття рішення розроблення містобудівної документації на місцевому рівні; 5. Визначення населених пунктів Громади щодо яких необхідно розробити картографічну основу у цифровій

	формі в місцевій системі координат відповідного регіону, однозначно зв'язаній із Державною геодезичною референсною системою координат УСК-2000, складеної відповідно до вимог законодавства; 6. Розробка картографічної основи для всієї території територіальної Громади масштабу 1:10 000; для території населених пунктів, для яких будуть розроблятися генеральні плани та/або планувальні рішення генерального плану, масштабу 1:2000. 7. Розроблення проєктів землеустрою щодо встановлення меж території Громади, виготовлення документації щодо нормативно-грошової оцінки землі
В.2.5. Розроблення програми комплексного відновлення території Громади (її частини)	1. Прийняття рішення щодо розроблення програми комплексного відновлення території Старобільської міської територіальної громади; 2. Утворення тимчасового консультативно-дорадчого органу - робочої груп для розроблення програм комплексного відновлення; 3. Проведення громадських обговорень проєкту програми комплексного відновлення території Громади (її частини) (в частині що не містить інформацію, яка відповідно до закону належить до інформації з обмеженим доступом); 4. Затвердження програми комплексного відновлення території Громади (її частини).
Стратегічна ціль: В.3. Відновлення постачання товарів на територію Громади	
В.3.1. Відновлення господарської діяльності (харчової, транспортної, логістичної тощо) суб'єктів господарювання	1. Інформаційноконсультативна допомога суб'єктам господарювання у відновленні господарської діяльності; 2. Укладання міжмуніципальних договорів щодо надання на території Громади необхідних для людей послуг; 3. Затвердження програми щодо допомоги у поверненні суб'єктів господарювання до Громади; 4. Допомога у відновленні роботи на території Громади державних установ, закладів, органів (банки, відділення Пенсійного фонду, відділення Податкової служби, суб'єктів надавачів зв'язку та інші).
В.3.2. Забезпечення гуманітарною (продукти харчування, гігієнічні набори тощо) допомогою мешканців деокупованих територій Громади	1. Залучення представників гуманітарних організацій; 2. Укладання міжмуніципальних договорів щодо надання на території громади необхідних для людей послуг; 3. Затвердження програми щодо надання матеріальної допомоги.
Стратегічна ціль В.4. Громадська безпека на території Громади	
В.4.1. Ефективна безпекова платформа та профілактика правопорушень	1. Встановлення системи відеоспостереження у районі ринку, закладах освіти, місцях скупчення населення для забезпечення правопорядку; 2. Створення Центрів безпеки у сільських населених пунктах (с.Підгорівка, с.Половинкине, с.Колмиківка); 3. Організація системи навчання для дітей/молоді/населення; 4. Створення діалогової платформи з питань безпеки та управління ризиками виникнення надзвичайних ситуацій;

	5.Інформування Громади про розповсюджені види правопорушень, планування та реалізація спільних заходів з їх запобігання; 6.Просвітницька кампанія серед учнівської молоді з питань протидії соціальним захворюванням та правопорушенням (алкоголізм, наркоманія, агресивна поведінка, булінг, криміногенна обстановка на території Громади тощо); 7.Навчання з поводженням вибухонебезпечними предметами тощо
В.4.2. Створення системи стійкості зниження ризиків виникнення кризових ситуацій та їх профілактика	1.Розробка Концепції управління ризиками виникнення кризових ситуацій та спільного Плану дій ОМС-ДСНС-Поліція-Червоний Хрест-Міжнародна та громадські організації 2. Надання допомоги та участь у робочих групах щодо обстеження природно-охоронних об'єктів, проведення екологічних заходів/акцій очищення берегів водоемів від порослі, сміття; розробка системи водонаповнення водойм 3. Поповнення місцевого матеріального резерву для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території Громади
В.4.3. Забезпечення безпеки на дорогах	1.Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт доріг, тротуарів; 2.Встановлення пристроїв примусового зниження швидкості руху транспортних засобів в небезпечних місцях; 3.Встановлення манекенів на пішохідних переходах; 4.Оптимізація та розвиток маршрутів громадського транспорту, орієнтованих на потреби населення; 5.Проведення просвітницьких заходів для дітей з питань дорожньо-транспортної безпеки.
В.4.4. Громадська безпека від небезпечних тварин та рослин	1.Організація вилову та стерилізація безпритульних та диких тварин 2.Організація щеплення від сказу та чіпування собак 3.Виявлення амброзії полинолистної, інших карантинних рослин, проведення заходів по їх знищенню.
В.4.5. Створення ефективної системи оповіщення загроз, системи захисних споруд	1. Створення системи оповіщення у Громаді; 2. Створено мережу захисних споруд з урахуванням вимог інклюзії, доступності
Стратегічна ціль В.5. Енергоефективна політика та інфраструктура	
В.5.1. Впровадження ефективної енергетичної політики Громади	1.Створення ефективної системи управління енергетикою Громади (енерго-менеджменту); 2.Розробка Плану дій сталого енергетичного розвитку; проведення енергоаудиту та енергетичної сертифікації будівель бюджетної/житлової сфери 3.Впровадження системи енергомоніторингу та обліку споживання енергоресурсів; 4.ЕСКО – механізм; 5. Розбудова ефективної діалогової платформи з питань енергоефективності.
В.5.2. Енергоефективна модернізація мереж зовнішнього освітлення	1.Модернізація систем зовнішнього освітлення з використанням енергоефективних технологій;

	2.Енергоефективне зовнішнє освітлення території закладів бюджетної сфери.
В.5.3. Модернізація систем генерації тепла в бюджетній сфері, у тому числі із використанням альтернативних джерел енергії	1.Модернізація котельних, заміна котлів на енергоефективні з використанням альтернативних джерел енергії в бюджетній сфері; 2.Термомодернізація будівель бюджетної/житлової сфери; модернізація систем опалення будівель бюджетної/житлової сфери із встановленням ІТП; 3.Генерація тепла із використанням ВДЕ.
Стратегічний напрям С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток	
Стратегічна ціль С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації	
С.1.1.Ефективна організаційна структура управління та впровадження ІКС (електронні сервіси)	1. Формування сучасної управлінської структури органів міської влади; 2.Впровадження гнучких систем проектного менеджменту; 3.Впровадження систем електронного документообігу, горизонтальних комунікацій в виконавчих органах міської ради, електронних баз даних; 4. Е-врядування та впровадження електронних сервісів; 5.СМАРТ-громада.
С.1.2. Цифровізація Громади та підвищення «цифрової» грамотності та компетенцій	1.Навчальні програми для населення та посадових осіб ОМС з питань підвищення «цифрової» грамотності та компетенцій; 2. Стратегічні, цифрові та партисипативні рішення для розвитку соціальної сфери (якісне надання соціальних послуг, компютерне обладнання, периферійна техніка, меблі)
С.1.3. Впровадження форм громадської участі (партисипації) та ефективних комунікацій із Громадою	1.Розробка та затвердження Статуту громади (затвердження порядку звернень та запитів на інформацію, громадських ініціатив, проведення громадських зборів тощо)
С.1.4. Ефективні партнерства та зовнішні комунікації Громади	1.Реалізація проєктів співробітництва територіальних громад; 2.Співпраця із Луганським регіональним відділенням Асоціації міст України та реалізація спільних заходів та проєктів в сфері місцевого самоврядування, місцевого економічного розвитку та міжнародної співпраці; 3.Реалізація проєктів міжнародного співробітництва.
Стратегічна ціль С.2. Молодіжне лідерство – майбутнє Громади	
С.2.1.Розвиток креативних індустрій та Хабів	1.Створення молодіжних креативних платформ, просторів для розвитку та самореалізації; 2.Створення креативних просторів розвитку на базі навчальних закладів (коворкінг-центри, кібер-класи, центр робототехніки, шкільна радіостанція, лабораторії тощо); 3.Розвиток STEM – освіти.
С.2.2.Молодіжне самоуправління, залучення молоді до управління Громадою	1.Розвиток консультативно-дорадчих органів за участі молоді; 2.Впровадження молодіжного самоуправління в навчальних закладах Громади; 3.Організація та проведення молодіжних конкурсів на базі навчальних закладів;

	4.Запровадження інтеграційних/реінтеграційних заходів (спілкування з молодіжними організаціями, ознайомлення з ефективними проєктами молоді, обмін досвідом з реалізації молодіжної політики в інших регіонах країни тощо).
Стратегічна ціль С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього	
С.3.1. Сучасна якісна інклюзивна освіта	1.Створити спроможну мережу освітніх закладів освіти відповідно до вимог Громади та соціального інтегрування осіб з особливими освітніми потребами; 2. Реконструкція закладів освіти за вимогами інклюзії та доступності, придбання необхідних матеріально-технічних ресурсів, книг тощо; 3. Цифровізація закладів освіти, організація дистанційного навчання; 4.Створення неформальних освітніх просторів для забезпечення всебічного розвитку дитини та її талантів; 5.Проведення навчання для батьків; 6.Формування кадрового забезпечення навчальних закладів Громади, підвищення кваліфікації педагогічних працівників; 7. Профілактика булінгу, реінтеграційні заходи у дитячих та батьківських колективах; 8. Розбудова спроможної мережі закладів позашкільної освіти та проведення будівництва/капітальних ремонтів будівель позашкільної освіти з урахуванням інклюзії та доступності; 9. Проведення сучасних змістовних освітньо-виховних, культурно-просвітницьких, дозвілєво-оздоровчих та інформаційних заходів (конкурсів, фестивалів, круглих столів, конференцій, відкритих мікрофонів, дискусійних платформ, інтерактивів, квестів тощо).
С.3.2. Створення мережі сучасних культурних закладів	1.Створення сучасної спроможної мережі закладів культури; 2.Капітальний ремонт з урахуванням інклюзії та доступності закладів культури/сільських клубів та оснащення сучасним обладнанням; 3.Створення сучасної мережі бібліотек, медіатек тощо, наповнення фонду бібліотек друкованою українською продукцією; 4.Проведення культурних заходів; 5. Відбудова міського парку культури і відпочинку; озеленення території.
С.3.3. Спортивна Громада та здоровий спосіб життя	1.Проведення капітального ремонту спортивних об'єктів з урахуванням інклюзії та доступності; 2.Започаткування нових секцій, що відповідають потребам населення (дітей, дорослого населення), вимогам інклюзії та доступності; 3.Участь у всеукраїнських та регіональних спортивних змаганнях, турнірах учнівської молоді тощо; 4.Проведення спортивних, фізкультурно-оздоровчих заходів у Громаді для різновікових груп населення, з адаптивного спорту;

	5.Облаштування спортивних майданчиків з урахуванням інклюзії та доступності у сільських населених пунктах Громади.
С.3.4.Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків	1.Створення Ради з питань гендерної рівності; 2. Протидія гендерно зумовленому насильству та торгівлі людьми (створення Шелтеру для жертв домашнього насилля); 3.Встановлення візуально акустичної системи оповіщення для людей з інвалідністю на адміністративних будинках і об'єктах дорожньої мережі міста; 4.Житло для ВПО, ветеранів/ок війни, медичних, педагогічних працівників, працівників культури та соціального забезпечення; 5.Створення будинку для людей поважного віку.

Для досягнення стратегічних та оперативних цілей формуються відповідні плани дій на дворічний термін реалізації, відповідно до пропозицій, які надходять в рамках оголошення збору проектних ідей.

Впровадження Стратегії сприятиме виконанню Державної стратегії регіонального розвитку та Стратегії розвитку Луганської області та забезпечить покращення якості життя кожного члена суспільства, стабільне зростання людського капіталу, підвищення конкурентоспроможності економіки громади та розвиток інфраструктури, підтримки бізнесу, розвиток нових місцевих і регіональних продуктів і послуг, покращення стану навколишнього середовища.

Узгодження положень Стратегії розвитку Громади з регіональними стратегічними документами

Табл. 1.2 Узгодженість зі Стратегією розвитку Луганської області

Стратегія розвитку Луганської області	Стратегія розвитку Громади
Стратегічна ціль 1. Посилення безпеки та економічної стійкості Луганської області	
Оперативна ціль 1.1. Посилення обороноздатності, підтримка військових та реінтеграція ветеранів війни до цивільного життя	
1.1.1.Підтримка системи оборони, допомога військовим частинам	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.4. Безпека та інформаційна обізнаність А.4.4. Підтримка сил оборони, допомога військовим частинам
1.1.2. Реінтеграція ветеранів війни до цивільного життя, реалізація Політики Героїв та меморіалізація війни (вшанування пам'яті загиблих Захисників та Захисниць України), посилення соціальної захищеності ветеранів війни та членів їх сімей.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.2. Забезпечення доступу до медичних послуг А.2.2. Забезпечення надання медичних послуг Комунальним некомерційним підприємством «Старобільська багатопрофільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області А.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства

	A.3.2. Підтримка ветеранської спільноти
Оперативна ціль 1.2. Інформаційна безпека регіону	
1.2.1. Протидія дезінформації та російським наративам через медіа, освіту й культуру	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.4. Безпека та інформаційна обізнаність А.4.1. Протидія дезінформації та російським наративам через медіа, освіту й культуру
1.2.3. Навчання громадських лідерів, посадовців і молоді з цифрової безпеки та медіаграмотності	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.4. Безпека та інформаційна обізнаність А.4.3. Навчання громадських лідерів, посадовців і молоді з цифрової безпеки та медіаграмотності
Оперативна ціль 1.3. Цивільний захист та робота правоохоронних органів	
1.3.1. Поповнення регіональних та місцевих матеріальних резервів для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території Луганської області.	В. Відбудова – спільна справа В.4. Громадська безпека на території Громади В.4.2. Створення системи стійкості зниження ризиків виникнення кризових ситуацій та їх профілактика
Оперативна ціль 1.4. Економічна підтримка внутрішньо переміщених осіб	
1.4.3. Запровадження програм підтримки ВПО, направлених на створення або розвиток власної справи, підвищення професійних компетенцій ВПО	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.1. Відкритий діалог – згуртована Громада А.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців Громади
Стратегічна ціль 2. Розвиток, орієнтований на людину	
Оперативна ціль 2.1. Розбудова якісної системи освіти, орієнтованої на підтримку та розвиток людського капіталу Луганщини в умовах переміщення та відновлення після деокупації	
2.1.1. Забезпечення рівного доступу та підвищення якості дошкільної, загальної середньої освіти, у тому числі за рахунок дистанційних форм навчання.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.2. Молодіжне лідерство – майбутнє Громади С.3.1. Сучасна якісна інклюзивна освіта
Оперативна ціль 2.2. Формування доступного, інклюзивного, здоров'язберігаючого простору для фізичного, психологічного та ментального відновлення та розвитку людини	
2.2.1. Формування мережі закладів охорони здоров'я, орієнтованої на профілактику захворювань і реагування на ключові ризики, визначені за результатами аналізу детермінант здоров'я населення.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.2. Забезпечення доступу до медичних послуг А.2.1. Розвиток медичних послуг на рівні первинної медико – санітарної допомоги А.2.2. Забезпечення надання медичних послуг Комунальним некомерційним підприємством «Старобільська багатопрофільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області
2.2.3. Психологічна, реабілітаційна, соціальна підтримка населення, забезпечення його ментального здоров'я та життєстійкості.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.2. Забезпечення доступу до медичних послуг А.2.1. Розвиток медичних послуг на рівні первинної медико – санітарної допомоги А.2.2. Забезпечення надання медичних послуг

	Комунальним некомерційним підприємством «Старобільська багатoproфільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області A.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства A.3.1. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення
Оперативна ціль 2.3. Збереження культурної спадщини та локальної ідентичності регіону, забезпечення доступу населення до культурних послуг і підтримка діяльності переміщених закладів культури	
2.3.3. Новітня бібліотека Луганщини: запровадження нових інформаційно бібліотечних послуг на основі інформаційно комунікаційних технологій.	C. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток C.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього C.3.2. Створення мережі сучасних культурних закладів
2.3.4. Запровадження мистецьких програм для дітей, молоді, ВПО, спрямованих на зміцнення національної та локальної ідентичності.	A. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей A.1. Відкритий діалог – згуртована Громада A.1.2. Простори згуртованості A.4. Безпека та інформаційна обізнаність A.4.2. Формування національної свідомості та української ідентичності на основі Слобожанських традицій
Оперативна ціль 2.4. Забезпечення розвитку якісних і доступних соціальних послуг у відповідності до потреб людини	
2.4.1. Формування системи надання доступних соціальних послуг відповідно до потреб населення шляхом відновлення роботи закладів/установ надавачів соціальних послуг, сприяння розбудові мережі таких установ, запровадження нових видів соціальних послуг з урахуванням гендерних особливостей та інклюзії.	A. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей A.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства A.3.1. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення
2.4.2. Забезпечення ВПО житлом та розвиток ефективної системи доступного житла.	C. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток C.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього C.3.4. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
Оперативна ціль 2.5. Створення безбар'єрного простору для жителів Луганської області	
2.5.3. Проведення інформаційної кампанії щодо підвищення рівня обізнаності фахівців органів державної влади, інших державних органів, органів	A. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей A.1. Відкритий діалог – згуртована громада

місцевого самоврядування з питань створення безбар'єрного простору.	A.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців Громади
Стратегічна ціль 3. Забезпечення стійкості та ефективності регіонального публічного управління та партнерства	
Оперативна ціль 3.1. Формування згуртованого патріотичного громадянського суспільства на засадах української національної ідентичності та соціальної включеності.	
3.1.3. Підтримка розвитку спільнот взаємодопомоги, громадських центрів підтримки луганчан в приймаючих громадах, волонтерства, підвищення рівня громадянської освіти та політико-правової культури луганчан	A. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей A.1. Відкритий діалог – згуртована Громада A.1.2. Простори згуртованості
3.1.4. Створення умов для розвитку, успішної самореалізації та соціальної інтеграції молоді у місцеве суспільство з урахуванням ідентичності Луганщини.	C. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток C.2. Молодіжне лідерство – майбутнє Громади C.2.1. Розвиток креативних індустрій та Хабів C.2.2. Молодіжне самоврядування, залучення молоді до управління Громадою
Оперативна ціль 3.2. Інституційно стійка, цифровізована, стала система управління	
3.2.3. Системне впровадження ефективного врядування, у тому числі на засадах Е-демократії (e-Dem).	C. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток C.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації C.1.1. Ефективна організаційна структура управління та впровадження ІКС (електронні сервіси) C.1.2. Цифровізація Громади та підвищення «цифрової» грамотності та компетенцій
3.2.4. Посилення інституційної спроможності діяльності військових адміністрацій релокованих громад, зокрема у сфері стратегічного планування, управління публічними інвестиційними проектами, просторового планування та управління	A. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей A.1. Відкритий діалог – згуртована Громада A.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців Громади
Оперативна ціль 3.3. Ефективні партнерства та комунікації	
3.3.2. Налагодження міжрегіонального та міжмуніципального співробітництва з країнами-партнерами.	C. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток C.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації C.1.4. Ефективні партнерства та зовнішні комунікації Громади
3.3.3. Розвиток соціальних просторів для ВПО з метою надання широкого спектру якісних послуг з урахуванням стандартів безбар'єрності (Хаби ВПО/Центри ВПО тощо).	A. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей A.1. Відкритий діалог – згуртована Громада A.1.2. Простори згуртованості

Оперативна ціль 3.4. Забезпечення ефективного планування відбудови та підготовки до деокупації	
3.4.1. Впровадження першочергових заходів зі стабілізації ситуації на деокупованих територіях Луганської області та їх реінтеграції	В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період
3.4.2. Проведення аналізу обсягів руйнувань та завданої шкоди житловій, соціальній, промисловій, дорожньо-транспортній та критичній інфраструктурі та природним ресурсам регіону внаслідок російської агресії, визначення пріоритетів та механізмів її відбудови за принципом «Build Back Better».	В. Відбудова – спільна справа В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна/об'єктів критичної інфраструктури, відновлення території Громади В.2.1. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна
3.4.3. Сприяння забезпеченню справедливої компенсації завданої шкоди населенню, інфраструктурі та економіці	В. Відбудова – спільна справа В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна/об'єктів критичної інфраструктури, відновлення території Громади В.2.2. Відновлення пошкодженого майна, об'єктів критичної інфраструктури В.2.3. Поновлення розграбованих, знищених матеріально-технічних ресурсів комунальних установ, закладів, підприємств
3.4.4. Розроблення сучасної просторової планувальної документації регіону, програм та планів відновлення області і територіальних громад.	В. Відбудова – спільна справа В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна/об'єктів критичної інфраструктури, відновлення території Громади В.2.5. Розроблення програми комплексного відновлення території Громади (її частини)
Оперативна ціль 3.5. Створення сприятливого середовища для забезпечення відкритості та прозорості діяльності військових адміністрацій	
3.5.1. Впровадження ефективних механізмів прозорого інформування про діяльність військових адміністрацій та комунікації із громадськістю	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.1.3. Впровадження форм громадської участі (партисипації) та ефективних комунікацій із Громадою С.1.4. Ефективні партнерства та зовнішні комунікації Громади
3.5.2. Впровадження інструментів місцевої демократії та залучення громадськості до прийняття управлінських рішень в органах влади Луганської області	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації С.1.1. Ефективна організаційна структура управління та впровадження ІКС (електронні сервіси)

	С.1.3. Впровадження форм громадської участі (партисипації) та ефективних комунікацій із Громадою
--	---

Табл. 1.3 Узгодженість із Державною стратегією регіонального розвитку

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки	Стратегія розвитку Громади
Стратегічна ціль «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах»	
Оперативна ціль 1. Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь	
Завдання за напрямом “Стимулювання розвитку територій”	
5. Забезпечення доступу жителів сільської місцевості до соціальних та адміністративних послуг, зокрема в адміністративних центрах територіальних громад та районів.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток Стратегічна ціль С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації С.1.1. Ефективна організаційна структура управління та впровадження ІКС (електронні сервіси) С.1.2. Цифровізація громади та підвищення «цифрової» грамотності та компетенцій
6. Сприяння залученню інвестиційних ресурсів, коштів міжнародної технічної допомоги та міжнародних фінансових організацій для реалізації проектів економічної реструктуризації.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток Стратегічна ціль С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації С.1.4. Ефективні партнерства та зовнішні комунікації громади
Завдання за напрямом “Реінтеграція деокупованих територій”	
11. Формування кадрового резерву працівників для організації управління та надання базових послуг на деокупованих територіях.	В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.1. Відновлення та/або створення комунальних підприємств, надавачів комунальних послуг В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна, об’єктів критичної інфраструктури та відновлення пошкодженого майна В.2.2. Відновлення пошкодженого майна, об’єктів критичної інфраструктури В.3. Відновлення постачання товарів на територію громади В.3.2. Забезпечення гуманітарною (продукти харчування, гігієнічні набори тощо) допомогою мешканців деокупованих територій громади
12. Відновлення системи публічної влади на деокупованих територіях та забезпечення її стійкості.	В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.2. Відновлення мережі публічних послуг (освітніх, медичних, соціальних, культурних, адміністративних)

13. Відновлення базових муніципальних та адміністративних послуг на деокупованих територіях	В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.2. Відновлення мережі публічних послуг (освітніх, медичних, соціальних, культурних, адміністративних) В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна, об'єктів критичної інфраструктури та відновлення пошкодженого майна В.2.3. Поновлення розграбованих, знищених матеріально-технічних ресурсів комунальних установ, закладів, підприємств Стратегічна ціль В.4. Громадська безпека на території Громади
14. Здійснення першочергових заходів щодо економічної та соціальної адаптації та реабілітації громадян на деокупованих територіях.	А. Українська громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.1. Відкритий діалог – згуртована громада А.1.3. Реінтеграція населення звільнених територій до українського середовища, як основа розвитку Громади В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.3. Впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна, об'єктів критичної інфраструктури та відновлення пошкодженого майна В.2.1. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна В.3. Відновлення постачання товарів на територію громади В.3.1. Відновлення господарської діяльності (харчової, транспортної, логістичної тощо) суб'єктів господарювання В.3.2. Забезпечення гуманітарною (продукти харчування, гігієнічні набори тощо) допомогою мешканців деокупованих територій Громади Стратегічна ціль В.4. Громадська безпека на території Громади
15. Створення умов для інтеграції деокупованих територій в єдиний український інформаційний простір, блокування інформаційного впливу Російської Федерації.	А. Українська громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.4. Безпека та інформаційна обізнаність А.4.1. Протидія дезінформації та російським наративам через медіа, освіту й культуру

	A.4.2. Формування національної свідомості та української ідентичності на основі Слобожанських традицій A.4.3. Навчання громадських лідерів, посадовців і молоді з цифрової безпеки та медіаграмотності В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.3. Впровадження дорадчої демократії у перехідний період
Завдання за напрямом «Захист та відновлення навколишнього природного середовища»	
Оперативна ціль 2. Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах	В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.2. Відновлення мережі публічних послуг (освітніх, медичних, соціальних, культурних, адміністративних)
Завдання за напрямом «Освітні послуги»	
1. Покращення матеріально-технічної бази закладів освіти, забезпечення якості освітніх послуг, зокрема у сільській місцевості	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток Стратегічна ціль С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.1. Сучасна якісна інклюзивна освіта
6. Створення рівних можливостей для особистісного та професійного розвитку особи протягом життя.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.1. Відкритий діалог – згуртована Громада А.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців громади
11. Сприяння розвитку позашкільної освіти відповідно до вільного, різнобічного розвитку особистості, інтелектуальних і творчих здібностей, фізичних якостей вихованців, учнів і слухачів та принципу гендерної рівності.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток Стратегічна ціль С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.1. Сучасна якісна інклюзивна освіта
12. Забезпечення реалізації права громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території, у населених пунктах на лінії зіткнення, на здобуття або продовження здобуття дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти за будь-якою формою здобуття освіти, визначеною законодавством.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток Стратегічна ціль С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.1. Сучасна якісна інклюзивна освіта
Завдання за напрямом «Соціальні послуги та формування інклюзивного суспільства»	

13. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення шляхом модернізації наявних і запровадження нових видів соціальних послуг з урахуванням гендерних особливостей, зокрема забезпечення розвитку якісних і доступних послуг з догляду, насамперед на основі діючої мережі.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства А.3.1. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.4. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
16. Формування житлового фонду для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.5. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
18. Реалізація на регіональному та місцевому рівні державної політики у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству, насильству за ознакою статі, зокрема щодо надання допомоги особам, які постраждали від сексуального насильства, пов'язаного із збройним конфліктом, та забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства А.3.1. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.5. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
21. Забезпечення розвитку фізичної культури та спорту на рівні територіальних громад, зокрема інклюзивної спортивної інфраструктури, зокрема на базі діючої мережі та в межах наявних фінансових ресурсів.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства А.3.2. Підтримка ветеранської спільноти С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.4. Спортивна громада та здоровий спосіб життя
24. Сприяння розвитку громадянської освіти та підвищення рівня соціальної інтеграції молоді.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.2. Молодіжне лідерство – майбутнє Громади С.2.2. Молодіжне самоврядування, залучення молоді до управління Громадою
26. Сприяння розвитку молодіжних центрів та забезпечення якості послуг, що ними надаються, зокрема на базі	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.2. Молодіжне лідерство – майбутнє Громади С.2.1. Розвиток креативних індустрій та Хабів

діючої мережі та в межах наявних фінансових ресурсів.	
Завдання за напрямом «Культурні послуги та формування національної ідентичності»	
27. Створення функціонально та організаційно нових моделей закладів культури (центрів культурних послуг, центрів творчості, креативних хабів) для забезпечення діяльності митців, театральних-видовищних закладів культури, незалежних театрів, музичних та художніх колективів, ансамблів.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.2. Створення мережі сучасних культурних закладів для розвитку
31. Реалізація на регіональному та місцевому рівні державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, створення умов для національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання та громадянської освіти населення на рівні регіонів, територіальних громад, зокрема із залученням ветеранів війни до розроблення та реалізації відповідних програм, утворення координаційних рад з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.4. Безпека та інформаційна обізнаність А.4.2. Формування національної свідомості та української ідентичності на основі Слобожанських традицій
33. Реалізація проєктів і здійснення заходів щодо зміцнення соціальної згуртованості населення на регіональному і міжрегіональному рівні.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.1. Відкритий діалог – згуртована громада А.1.2. Простори згуртованості
Завдання за напрямом «Медичні послуги»	
39. Забезпечення доступу до необхідних медичних послуг, лікарських засобів та медичних виробів за програмою медичних гарантій.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.2. Забезпечення доступу до необхідних медичних послуг, лікарських засобів та медичних виробів за програмою медичних гарантій А.2.1. Розвиток медичних послуг на рівні первинної медико – санітарної допомоги А.2.2. Забезпечення надання медичних послуг Комунальним некомерційним підприємством «Старобільська багатопрофільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області
Завдання за напрямом «Цифрова інфраструктура, адміністративні та інші публічні (електронні публічні) послуги»	
45. Підвищення рівня цифрової грамотності населення, зокрема шляхом створення можливостей	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.1. Організаційна результативність управління на

для навчання на Єдиному державному веб-порталі цифрової освіти “Дія. Освіта”.	засадах цифровізації С.1.2. Цифровізація громади та підвищення «цифрової» грамотності та компетенцій
48. Забезпечення доступності для осіб з інвалідністю з порушенням зору, слуху та мовлення офіційних веб-сайтів, реєстрів і електронних послуг, доступ до яких забезпечується через Інтернет, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, заснованих ними підприємств, установ та організацій.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації С.1.1. Ефективна організаційна структура управління та впровадження ІКС (електронні сервіси)
Оперативна ціль 3. Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення	
Завдання за напрямом «Інтеграція внутрішньо переміщених осіб»	
4. Розроблення та впровадження місцевих програм з адаптації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб до соціального та економічного середовища на території їх проживання.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.1. Відкритий діалог – згуртована громада А.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців громади А.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства А.3.2. Підтримка ветеранської спільноти С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.3. Культурно-освітні послуги як запорука майбутнього С.3.4. Соціальна справедливість та захист, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
Завдання за напрямом «Ветерани війни та військовослужбовці, що проживають в громадах»	
6. Створення на місцевому та регіональному рівні умов для ефективної реадaptaції та соціально-економічної реінтеграції ветеранів війни.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.1. Відкритий діалог – згуртована громада А.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців громади А.3. Соціальні послуги та формування відкритого суспільства А.3.2. Підтримка ветеранської спільноти
8. Забезпечення доступності психологічної допомоги та реабілітації осіб, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни, осіб, постраждалих від бойових дій, а також осіб, стосовно яких установлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.2. Забезпечення доступу до медичних послуг А.2.1. Розвиток медичних послуг на рівні первинної медико – санітарної допомоги А.2.2. Забезпечення надання медичних послуг Комунальним некомерційним підприємством «Старобільська багатопрофільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області

Стратегічна ціль «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів»	
Оперативна ціль 1. Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів	
<i>Завдання за напрямом «Транспортна інфраструктура»</i>	
2. Відновлення та розбудова мережі якісних автомобільних доріг загального користування місцевого значення. 3. Розвиток інфраструктури громадського транспорту та велосипедної інфраструктури в територіальних громадах.	В. Відбудова – спільна справа В.4. Громадська безпека на території Громади В.4.3. Забезпечення безпеки на дорогах
<i>Завдання за напрямом «Комфортні громади»</i>	
7. Впровадження сучасних практик містопланування та містобудування з урахуванням принципів інклюзивності.	В. Відбудова – спільна справа В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна, об'єктів критичної інфраструктури та відновлення пошкодженого майна В.2.4. Розроблення комплексного плану просторового розвитку території Старобільської міської територіальної громади В.2.5. Розроблення програми комплексного відновлення території Громади (її частини)
14. Доступність якісних послуг централізованого водопостачання та водовідведення для різних груп громадян з урахуванням новітніх технологій та потреб територіальних громад.	В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.1. Відновлення та/або створення комунальних підприємств, надавачів комунальних послуг В.2. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна, об'єктів критичної інфраструктури та відновлення пошкодженого майна В.2.1. Інвентаризація комунального майна, обстеження зруйнованого та пошкодженого майна В.2.2. Відновлення пошкодженого майна, об'єктів критичної інфраструктури В.2.3. Поновлення розграбованих, знищених матеріально-технічних ресурсів комунальних установ, закладів, підприємств
<i>Завдання за напрямом «Енергетична інфраструктура»</i>	
20. Впровадження систем енергетичного менеджменту в органах місцевого самоврядування, комунальних підприємствах та систем енергомоніторингу громадських і житлових будівель.	В. Відбудова – спільна справа В.5. Енергоефективна політика та інфраструктура
<i>Завдання за напрямом «Цивільний захист та безпека громадян»</i>	
21. Сприяння збільшенню фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням принципів інклюзивності та безбар'єрності.	В. Відбудова – спільна справа В.4. Громадська безпека на території Громади В.4.5. Створення ефективної системи оповіщення

	загроз, системи захисних споруд
22. Сприяння розвитку систем оповіщення та інформування населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій.	В. Відбудова – спільна справа В.4. Громадська безпека на території Громади В.4.5. Створення ефективної системи оповіщення загроз, системи захисних споруд
24. Сприяння створенню (відновленню) безпечових умов в територіальних громадах шляхом впровадження та реалізації проекту “Поліцейський офіцер громади”.	В. Відбудова – спільна справа В.4. Громадська безпека на території Громади
Оперативна ціль 2. Сильна, спроможна та конкурентоспроможна регіональна економіка	
<i>Завдання за напрямом «Нові робочі місця, інвестиції та розвиток бізнесу»</i>	
3. Стимулювання підприємницької активності в регіонах шляхом стимулювання внутрішньо переміщених осіб працездатного віку, ветеранів війни та членів їх сімей, безробітних осіб до працевлаштування, заснування власного бізнесу..	А. Українська Громада стійкості, згуртованості та відкритості до людей А.1. Відкритий діалог – згуртована громада А.1.1. Підготовка кадрового резерву та конкурентоздатності мешканців громади
15. Забезпечення оновлення напрямів смарт-спеціалізації регіонів.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації С.1.1. Ефективна організаційна структура управління та впровадження ІКС (електронні сервіси)
Стратегічна ціль «Розбудова ефективного багаторівневого врядування»	
Оперативна ціль 1. Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування кращих практик ЄС	
<i>Завдання за напрямом «Інструменти планування та підзвітності у регіональній політиці»</i>	
5. Створення умов для підвищення рівня підзвітності та прозорості органів державної влади та органів місцевого самоврядування усіх рівнів, залучення жителів, зокрема внутрішньо переміщених осіб, до прийняття рішень, поширення кращих практик створення органів самоорганізації населення, впровадження механізмів електронних публічних консультацій.	В. Відбудова – спільна справа В.1. Відновлення муніципальної влади та впровадження дорадчої демократії у перехідний період В.1.4. Впровадження дорадчої демократії у перехідний період С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації С.1.3. Впровадження форм громадської участі (партисипації) та ефективних комунікацій із громадою

Оперативна ціль 2. Розвиток різних форм співробітництва та ефективне управління публічними інвестиціями	
Завдання за напрямом «Розвиток співробітництва на регіональному рівні»	
5. Сприяння розвитку міжнародного територіального співробітництва, зокрема шляхом розбудови міжнародного партнерства на регіональному та місцевому рівні.	С. Громада гідності та ефективного врядування орієнтована на людський розвиток С.1. Організаційна результативність управління на засадах цифровізації С.1.4. Ефективні партнерства та зовнішні комунікації громади

Для забезпечення належного рівня відповідальності, передбачається створення органу з моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Громади та запровадження системи індикаторів, які забезпечують підтвердження досягнення визначених стратегічних та оперативних цілей.

Забезпечення реалізації Стратегії розвитку Громади передбачає контроль за діяльністю учасників процесу – організацій, які беруть участь у процесі впровадження стратегічного документа Громади.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі досягнення запланованих результатів. Оцінка ґрунтуватиметься на розгляді та оцінці звітів з виконання Стратегії розвитку Громади. Моніторинг результативності та ефективності впровадження Стратегії розвитку Громади визначається досягненням визначених показників.

Підготовка інформації про заходи, передбачені для моніторингу наслідків виконання Стратегії та Плану заходів, у тому числі щодо впливу на здоров'я населення, буде відбуватись з урахуванням Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля та здоров'я населення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ /в тому числі здоров'я населення, та прогностні зміни цього, якщо документ державного планування не буде затверджено/

Відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російської Федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376, Старобільська міська територіальна громада, включена до переліку тимчасово окупованих територій, початок окупації датується з 28.02.2022 року.

На даний час, відсутній безпечний доступ до території Старобільської міської територіальної громади та здійснення будь-якого впливу на екологічний, техніко-техногенний, економічний стани.

У зв'язку з цим частина інформації щодо поточного стану довкілля та здоров'я населення має обмежений або прогностний характер і ґрунтується на наявних офіційних даних, матеріалах попередніх періодів та загальних тенденціях впливу воєнних дій на навколишнє природне середовище.

В умовах тимчасової окупації та відсутності належного екологічного контролю існують потенційні ризики погіршення стану атмосферного повітря,

ґрунтів та водних ресурсів, зокрема внаслідок можливого пошкодження інфраструктури, порушення систем поводження з відходами, неналежного утримання водних об'єктів і прибережних захисних смуг, а також виникнення пожеж та інших негативних факторів техногенного впливу. Такі обставини можуть мати негативний вплив на стан здоров'я населення та екологічну безпеку території.

2.1. Адміністративний устрій

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 717-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Луганської області» була утворена Старобільська міська територіальна громада (далі – Громада).

Громада розташована на півночі Луганської області з адміністративним центром у м. Старобільськ, розміщена на відстані 60 км від м. Сіверськ-Донецьк. Відстань від найвіддаленішого населеного пункту громади (с. Єгорівка) до адміністративного центру (м. Старобільськ) становить 37 км. Громада об'єднала 24 населених пунктів: Толоківка (колишнє Половинкине), Титарівка, Підгорівка, Курячівка, Лиман, Проїждже, Проказине, Бутківка, Балакирівка, Дубовівка, Верхня Покровка, Нижньопокровка, Маринівка, Суханівка, Калмиківка, Кринички, Левадне, Новоборове, Новодонбаське, Ганнівка, Світле, Джемільне, Єгорівка, Новоселівка.

Рішенням Старобільської міської ради № 19/6 від 04 листопада 2021 року утворено 10 старостинських округів, а саме: Світлівський, Новоборівський, Нижньопокровський, Калмиківський, Курячівський, Лиманський, Верхньопокровський, Підгорівський, Титарівський, Толоківський (Половинкинський).

Рис. 1 – Карта – схема громади

Площа Громади складає 732 кв.км., станом на 23.02.2022 у Громаді чисельність наявного населення складала 30384 осіб. Станом на 01.01.2025 за даними ДП «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України, сім'ї та єдності України» 676,3 тис. осіб із Луганської області зареєстровано як внутрішньо-переміщені особи (далі – ВПО) (32,2% від кількості постійного населення на 01.02.2022), з них 201,2 тис. осіб перемістилися після

24.02.2022. Кількість населення, що вибули з території Громади та зареєструвалися як ВПО – 4405 осіб, у т.ч. після 24.02.2022 року – 3872 особи, що складає 15,8% ВПО з Громади щодо її постійного населення на 01.01.2022 року. Станом на 01.09.2025, кількість населення, що вибули з території Громади та зареєструвалися як ВПО збільшилась на 1,3% (56 особи) та склала 4461 особа, у т.ч. після 24.02.2022 року – 3939 особи.

2.2. Природні ресурси

Громада розташована на Старобільському геологічному горбисто-рівнинному плато, яке характеризується загальним нахилом поверхні в бік долини Сіверського Донця, тобто з півночі на південь. У надрах в окремі геологічні часи утворилася велика кількість корисних копалин, головним чином крейдяних, глинистих та піщаних будівельних матеріалів. Серед природних ресурсів у Громаді є також прісні та мінеральні води.

Головною водною артерією є річка Айдар, яка бере початок в Білгородській області Російської Федерації. Довжина річки – близько 250 км. Біля водолікарні в р. Айдар впадає невелика річка Біла, що тече по долині з півночі.

В 1934 році в с. Підгорівка відкрито хлоридно-натрієве природне джерело, вода містить 16% корисних мінеральних солей. На його базі працює водолікарня м. Старобільськ.

Серед об'єктів, що становлять матеріальну основу місцевого самоврядування, важливе місце займають земельні ресурси. Земля як об'єкт права власності Громади є джерелом надходжень до бюджету Громади. Ґрунти – чорноземи звичайні, малогумусні. Ґрунтотворною основою є в основному важкоглинковий пас.

2.3. Кліматичні умови

За кліматичними умовами Громада розташована в II (Північно-західному кліматичному районі) за картою кліматичного районування території (ДСТУ–Н Б В.1.1 – 27:2010 «Будівельна кліматологія. Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі»). Клімат помірно-континентальний з відчутними посухами. Середня температура найтеплішого місяця червня +21 С і найхолоднішого січня –7 С. Вітри переважно східні і південно-східні.

Максимальна середньорічна кількість опадів (550 мм) випадає в найбільш піднятій частині Донецького кряжу. На більшій частині території області середньорічна кількість опадів становить 400—500 мм. Дощі часто випадають у вигляді короткочасних злив. Зима порівняно холодна, з різкими східними і південно-східними вітрами, відлигами і ожеледицями, малосніжна. Весна — сонячна, тепла, нерідко супроводжується сухими східними вітрами, заморозками. Літо спекотне, друга половина його — помірно суха. Осінь сонячна, тепла, суха.

Головною водною артерією є річка Айдар, яка бере початок в Білгородській області російської федерації. Довжина річки – близько 250 км. Біля водолікарні в р. Айдар впадає невелика річка Біла, що тече по долині з півночі.

2.4. Стан навколишнього природного середовища та атмосферного повітря

Стан навколишнього природного середовища є сьогодні однією з найгостріших екологічних і соціальних проблем, що прямо чи опосередковано стосується кожної людини. В основному виділяють три джерела забруднення атмосферного повітря: промислове, побутове, транспорт. На рівень забруднення атмосферного повітря міст впливає обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферу. Від підприємств в атмосферу надходять різні шкідливі речовини переважно у вигляді газу та пилу. Пил, навіть у незначній кількості, впливає на рівень забруднення повітря. Основними забруднюючими речовинами, що надходять у повітря від забруднюючих джерел становлять: діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю. Рівень забруднення атмосферного повітря міст залежить від географічного розташування міста (планування вулиць, висоти споруд, зелених масивів) та метеорологічних умов (вітру, опадів, туманів).

До повномасштабного вторгнення російської федерації 24 лютого 2022 року на території Старобільської міської територіальної громади проводилась робота щодо поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища. Реалізовувалися заходи відповідних регіональних та місцевих програм, які спрямовані на зменшення забруднення водного басейну, поліпшення якості питної води, впорядкування поводження з твердими побутовими відходами.

З метою покращення санітарного стану населених пунктів ради, екологічної, демографічної ситуації в громаді, створення умов захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля були розроблені та затверджені міські програми благоустрою, охорони навколишнього природного середовища.

Визначався вміст чотирьох основних домішок: завислих речовин (пилу), діоксину сірки, оксиду вуглецю, діоксиду азоту, а також восьми важких металів: заліза, кадмію, мангану, міді, нікелю, свинцю, хрому, цинку.

Надалі, через збройну агресію РФ та у зв'язку з окупацією Луганської області, систематичні спостереження за станом атмосферного повітря міст Луганської області не проводилися. За інформацією ДУ «Луганський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», моніторингові дослідження за станом атмосферного повітря на частині території Луганської області, що була підконтрольною владі України до вторгнення РФ в Україну, 24.02.2022 здійснювались в м. Лисичанськ на стаціонарних постах на відповідність нормативам, встановленими Гігієнічним регламентом «Гранично допустимі концентрації хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць», затвердженим наказом МОЗ України від 14.01.2020 № 52, за методиками дослідження РД 52.04.186-89 «Руководство по контролю загрязнения атмосферы».

На території громади найбільшими забруднювачами довкілля (в контексті найбільшого впливу на стан повітряного басейну) є: транспорт та промислові підприємства.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове устаткування; промислові підприємства, всі види транспорту.

Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук, а саме: діоксину сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, летючих органічних сполук та інших.

Науково технічний прогрес, який торкнувся всіх сторін суспільного життя, значні темпи розвитку виробництва, урбанізація населених пунктів, збільшення щільності населення значно розширили масштаби згубної діяльності людини на навколишнє природне середовище. Цей вплив має негативні наслідки, які відображаються і на зменшенні кисню в атмосфері, і на погіршенні гідрологічного режиму планети та її клімату.

Природні ресурси в багатьох випадках є спільними і вплив на їх стан з боку однієї з держав може безпосередньо зачіпати інтереси інших, або й інтереси всього міжнародного співтовариства.

Для поліпшення атмосферного повітря необхідно передбачити максимально можливе дендрологічне оформлення парків та скверів; озеленення територій санітарно-захисних зон промислових підприємств та придорожніх територій рядовою посадкою високих дерев з широкою та густою кроною, а знизу кущами. Такий спосіб висадки придорожніх зелених смуг шириною 25-30 м із липи, клену, тополі знижують концентрацію окису вуглецю та сірки в житловій зоні в 1,5-2 рази. Позитивно впливають на якість повітря лісові масиви, які розташовані на околицях міста, їх основна маса знаходиться на сході.

Серед системи заходів спрямованих на запобігання атмосферних забруднень, виділяють декілька основних груп: до першої групи відносять заходи, спрямовані на скорочення валових викидів забруднювачів в атмосферу. Це заходи технічного, економічного і юридичного характеру: вдосконалення технологічних процесів промислових підприємств; орієнтація на екологічно безпечні джерела виробництва електроенергії (вітрові, геліо-, припливні-, гідроелектростанції); покращення карбюрації палива, перехід транспортних засобів на екологічно безпечні види палива.

2.5. Водні ресурси

Головною водною артерією є річка Айдар, яка бере початок в Білгородській області російської федерації. Довжина річки – близько 250 км. Біля водолікарні в р. Айдар впадає невелика річка Біла, що тече по долині з півночі.

Згідно кадастрової карти Державного водного кадастру України водогосподарська ділянка річки Айдар, код М6.5.1.16, площею 5085 км² входить до суббасейну річки Сіверський Донець код 11.

Сіверський Донець – основна водна артерія області, його основні притоки мають важливе народногосподарське значення, які є не тільки джерелами питного та технічного водопостачання, а й приймачами стічних вод підприємств промислового, комунального та сільського господарств, шахтних вод. Крім цього, річки мають суттєве ландшафтно-утворююче та рекреаційне значення: у

містах, селах та поблизу населених пунктів, це – місця масового відпочинку місцевого населення.

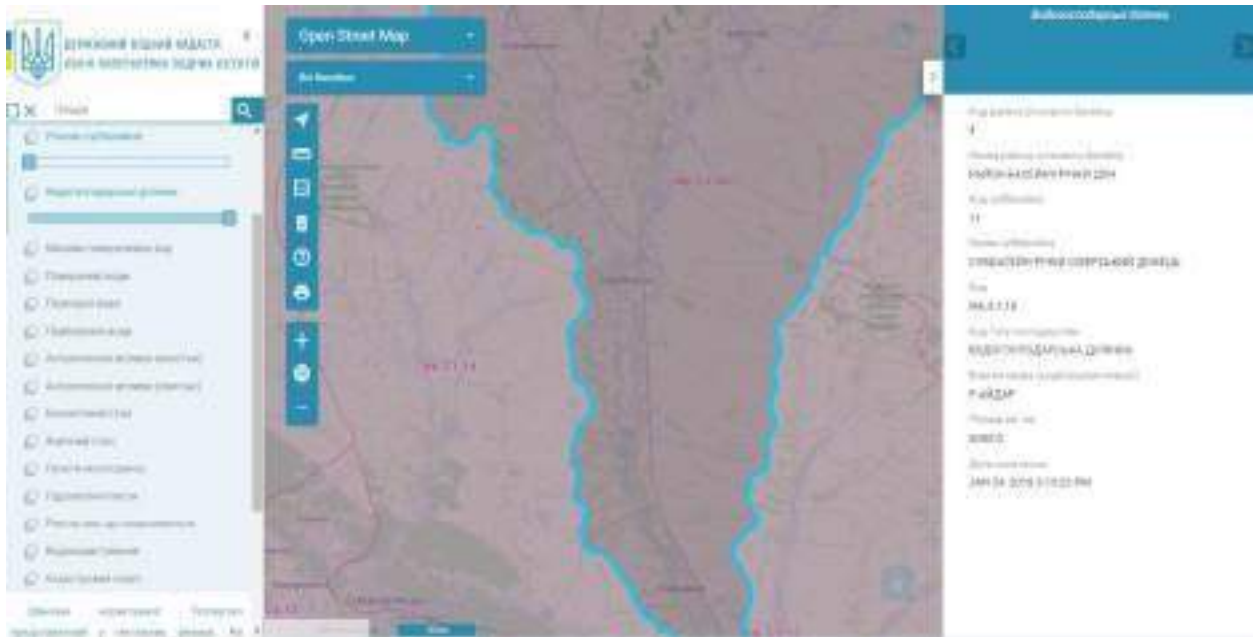

Рис. 2 – Викопіювання з Геопорталу Державний водний кадастр України

2.6. Земельні ресурси і територія громади

Громада розташована на Старобільському геологічному горбисто-рівнинному плато в більш північній частині Луганської області. Це плато характеризується загальним нахилом поверхні в бік долини Сіверського Донця, тобто з півночі на південь. В геологічному відношенні територія розташування громади належить до північного сектору Великого Донбасу.

Ґрунти – чорноземи звичайні, малогумусні. Ґрунотворною основою є в основному важкоглинковий пас.

Серед об'єктів, що становлять матеріальну основу місцевого самоврядування, важливе місце займають земельні ресурси. Земля є передусім територіальною основою місцевого самоврядування, одним із головних ресурсів, які забезпечують життєдіяльність громади. По-друге, земля як об'єкт права власності громади є джерелом надходжень до місцевого бюджету. Структура земельних ресурсів міста за категоріями земель:

- Землі житлової та громадської забудови;
- Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та загального призначення;
- Землі транспорту;
- Землі рекреаційного призначення;
- Землі сільськогосподарського призначення;
- Землі історико-культурного призначення;
- Землі лісгосподарського призначення;
- Землі водного фонду.

Промислова діяльність в різних галузях призводить до забруднення

літосфери, а це відноситься до ґрунтів. Основним критерієм оцінки екологічного стану сільськогосподарських угідь є рівень родючості ґрунтів, як основа функціонування цієї категорії земель. Тривале використання земель для сільськогосподарської діяльності без належних агротехнічних заходів призвело до фізико-хімічної деградації ґрунтів, у тому числі до зниження вмісту гумусу та агрохімічних показників, що призводить до втрати врожаю і до загострення продовольчої проблеми.

Земельний фонд станом на 01.07.2021р. складав 67,867 тис. га.: з них 33,98 тис.га, багаторічні насадження 0,42 тис. га., землі лісгосподарського призначення 4,45 тис.га., забудовані землі 1,49 тис.га., заповідні землі 0,45 тис. га., землі водного фонду 0,54 тис.га. та інші землі.

2.7. Освіта, культура, спорт та молодіжна політика

Освіта. На цей час один заклад загальної середньої освіти громади фактично надає освітні послуги здобувачам освіти виключно у дистанційному режимі (6 % від показників на початок 2022 року). У них здобувають освіту 479 учнів (14 %): 253 учні перебувають за кордоном, 59 внутрішньо переміщених здобувачів освіти перебувають у безпечних регіонах України та 167 – на тимчасово окупованих територіях.

Позашкільна освіта. З початку повномасштабної війни у дистанційному форматі продовжує функціонувати дитячо-юнацький клуб «Орля». Позашкільною освітою охоплено 130 учнів, послуги яким надають 5 педагогічних працівників. У результаті бойових дій пошкоджено 2 заклади позашкільної освіти.

Культура. Суттєвим викликом для сфери культури стало загострення проблеми забезпечення доступу до культурних послуг мешканців громади, бо війна змусила багатьох з них залишити рідні домівки та шукати прихистку в різних куточках України. Жоден заклад культури громади не відновив свою діяльність на підконтрольній українській владі території. У зв'язку з цим, Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини Старобільської міської ради Луганської області пережив трансформацію своєї діяльності, актуальним завданням якої стала ефективна комунікація з вимушено переміщеними до міста Львова мешканцями громади та забезпечення їх культурними послугами, а також їхньої інтеграції в приймаючі громади.

Спорт та молодіжна політика. На території громади на початок 2022 року функціонували заклади фізичної культури та спорту. Головними спортивними об'єктами були: Комунальна установа «Фізкультурно-спортивний комплекс «Колос» Старобільської міської ради Луганської області і Старобільська дитячо-юнацька спортивна школа Старобільської міської ради Луганської області. Протягом 2021-2022 року вихованці дитячо-юнацької спортивної школи ставали переможцями районних, обласних та Всеукраїнських змагань. Наразі заклад тимчасово не здійснює свою діяльність.

При Старобільській міській військовій адміністрації Старобільського району Луганської області свою діяльність здійснює молодіжна рада, яка утворена розпорядженням начальника Старобільської міської військової

адміністрації Старобільського району Луганської області від 12.12.2023 № 117.

2.8. Об'єкти природно-заповідного фонду

У межах території громади знаходяться наступні об'єкти природно-заповідного фонду:

- Іхтіологічний заказник місцевого значення «Айдарський» створений рішенням сесії Луганської обласної ради від 15.12.1998 року №4/19, відповідно до ст.53 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та затверджений відновленим Положенням про іхтіологічний заказник місцевого значення «Айдарський», яке затверджено наказом в.о. директора Департаменту комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів облдержадміністрації від 15.08.2024 № 22 та охоронне зобов'язання від 20.08.2024 № 120 до нього.

- Ландшафтний заказник місцевого значення «Балакирівський», статус присвоєно згідно з рішенням Луганської обласної ради від 28 лютого 2013 р. № 17/40.

- комплексна пам'ятка природи місцевого значення – Бутківський терасний парк. Комплексна пам'ятка природи отримала статус згідно з рішенням виконкому Ворошиловградської обласної ради народних депутатів № 7/23 від 17 квітня 2003 року.

- заповідне урочище «Соснове». Оголошене рішеннями виконкому Ворошиловградської обласної ради народних депутатів № 300 від 12 липня 1980 р. (в. ч.), № 247 від 28 червня 1984 р.

- гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Новоборовське джерело». Оголошена рішенням виконкому Ворошиловградської обласної ради народних депутатів № 402 від 7 грудня 1971 р., рішенням виконкому Ворошиловградської обласної ради № 251 від 1 серпня 1972 р. (в. ч.), рішенням виконкому Ворошиловградської обласної ради народних депутатів № 247 від 28 червня 1984 р.

Іхтіологічний заказник місцевого значення «Айдарський» розміщується в мережі фізико-географічного районування – Степова зона, Північно-степова підзона, Задонецько-Донська північно-степова провінція, Старобільська схилова-височинна область. Місцезнаходження об'єкту: Луганська обл., Старобільський район, від с. Лиман до межі з Новопсковським районом з включенням 50 метрової прибережної смуги.

Заказник входить до складу природно-заповідного фонду України і охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання.

Заказник загальною площею 158,4000 га, який, за даними Державного земельного кадастру, враховується в Старобільській міській територіальній

громаді (Лиманській **старостат**), від с.Лиман з включенням 50 метрової прибережної смуги.

Рис. 3 – Схема розташування іхтіологічного заказнику «Айдарський»

Рис. 4 – Схема розташування ландшафтний заказник місцевого значення «Балакирівський»

Балакирівський заказник – ландшафтний заказник місцевого значення в Україні. Розташований на території Старобільської міської територіальної

громади Луганської області, біля села Балакирівка. Площа 204,0388 га. Статус присвоєно для збереження мальовничих крутосхилів на правому корінному березі річки Айдар в її середній течії. Вона включає смугу крейдяних останців, які тягнуться вздовж річки на південь та північ від с. Балакирівка.

Комплексна пам'ятка природи місцевого значення – Бутківський терасний парк, розташований в с. Бутківка, в межах Старобільського лісництва Старобільського ДЛМГ та Старобільського психоневрологічного інтернату. Загальна площа — 5 га. Пам'ятка зберігає лісопарковий масив, створений наприкінці 19-початку 20 ст. Я. В. Бутковим — відомим російським лісоводом і лісомеліоратором — на штучно терасованих крейдових схилах правого корінного берега р. Айдар. Агроном Бутков цікавився ідеями видатного російського ґрунтознавця В. В. Докучаєва, проводив експерименти з терасування крейдових схилів та створення на них лісових і паркових насаджень на крейдовій горі, розташований на правому березі р. Айдар. Тераси будувались на відстані 6-8 м одна від одної, при цьому робили уступи 3-4 м завширшки, котрі заповнювали чорноземом. Землю витримували 1-2 роки під паром, після чого висаджували дерева та чагарники. (дуб, клени, горіх волоський, аморфу, жимолость татарську, плодові дерева). На відкосах висівали кормові трави (люцерну, еспарцет, кострець).

Заповідне урочище «Соснове» має площу 67,0 га. Урочище зберігає штучний лісовий масив із сосни звичайної у віці 60 — 100 років. У трав'яному покриві зростають звіробій звичайний, перстач горбкуватий, перестріч гребінчастий, чебрець Палласів, цмін пісковий, волошки Майорова і паннонська, нечуйвітер донецький, деревій дрібноквітковий, житняк гребінчастий, мітлиці повзуча і піскова, пирій повзучий, псамофіліела мурова. За результатами проведеного у 2002 році обстеження, В.А. Денщиком в рамках Всеукраїнської акції «Зелена скарбниця», були поширені самовільні рубки і засмічення, охоронні знаки були наявні.

Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Новоборовське джерело» площею 0,1 га розташована за 1 км на північ від с. Новоборове у підніжжя правого схилу долини річки Гнила Плотва. Площа — 0,1 га. Джерело низхідне, не каптоване. Дебіт 10 л/сек. Водоутримуюча порода — тріщинувата зона верхньої крейди. Джерело живить річку Гнила Плотва, що впадає в р. Борову.

Рис. 5 – Схема розташування заповідного урочища «Соснове»

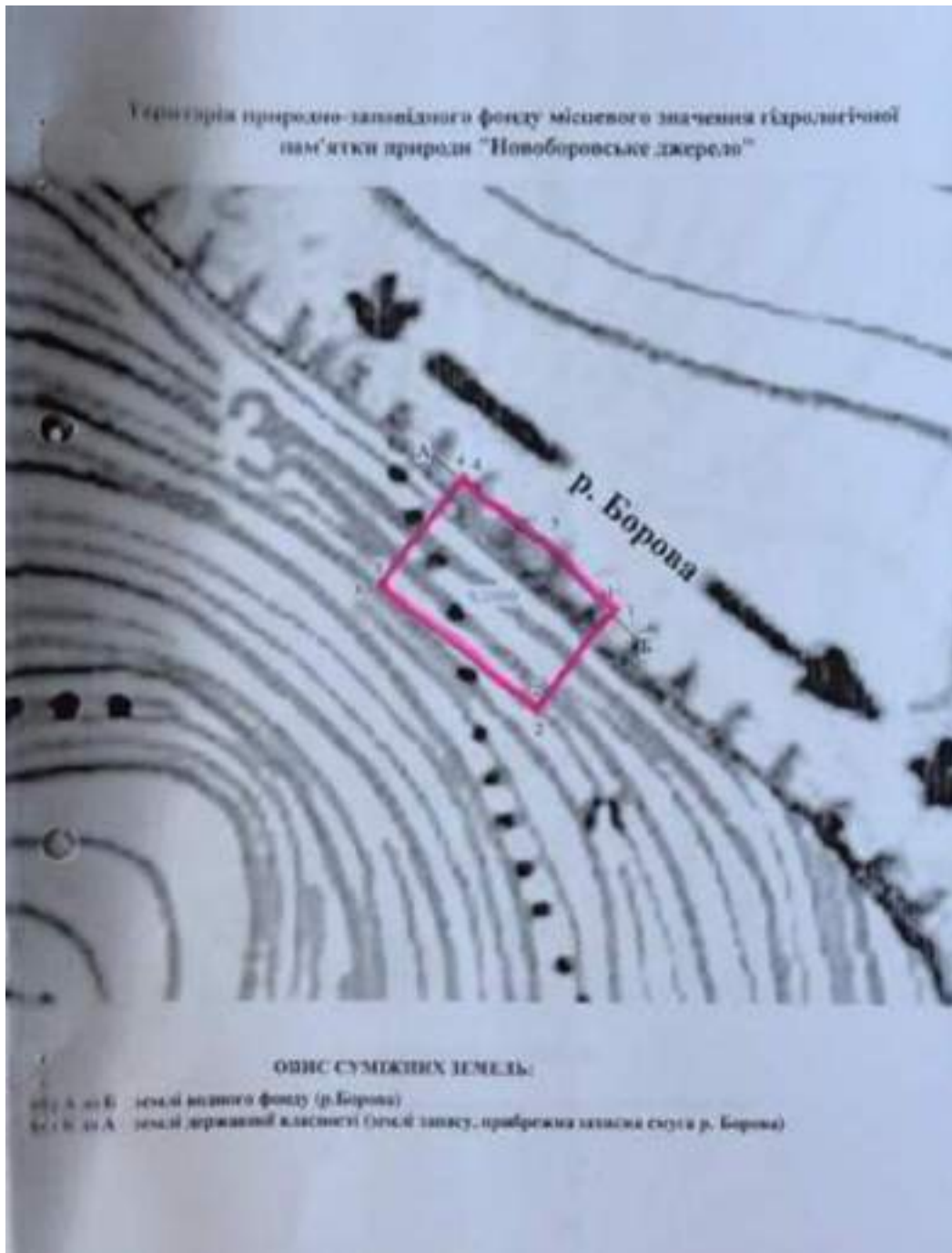

Рис. 7 – Схема розташування гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення «Новоборівське джерело»

Відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російської федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 №376 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 березня 2025 року за № 380/43786, Старобільська міська територіальна громада (код за КАТОТТГ UA4414011000005657), включена до

переліку тимчасово окупованих територій, початок окупації датується з 28.02.2022.

Територія області підконтрольна Уряду України знаходиться в зоні бойових дій (безпосереднього вогневого контакту з ворогом) або під постійним артилерійсько-мінометним вогнем ворога. У зв'язку із чим, заходи, з 24.02.2022 щодо формування екологічної мережі, не проводились.

Для збереження природної фауни, флори та типів природних оселищ створена Смарагдова мережа (EmeraldNetwork) Європи. Українська частина Смарагдової мережі Європи розробляється з 2009 року. Через територію громади проходить Смарагдова мережа Aïdar river valley (код території UA0000313) та Balakyrivskiy (код території UA0000198).

Рис. 7 – Розташування територій Смарагдової мережі Aïdar river valley

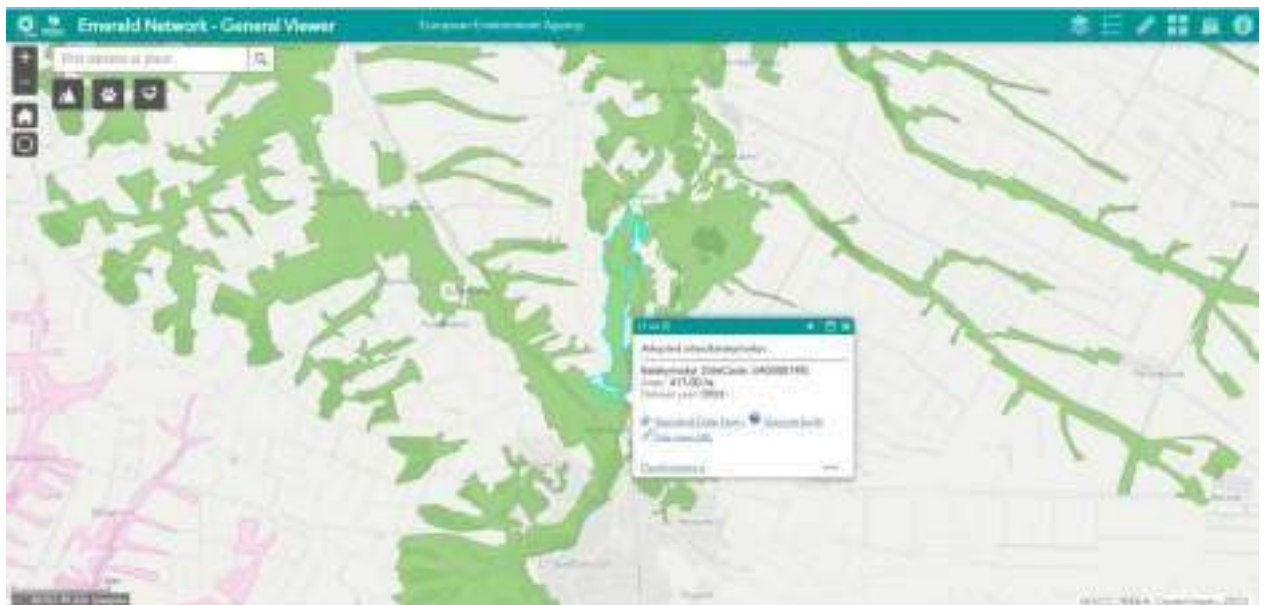

Рис. 8 – Розташування територій Смарагдової мережі Balakyrivskiy

Флора і фауна та біорізноманіття

Відповідно до «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 705 від 18.10.2023 рекомендовано використання даних з доступної публічної офіційної інформації.

Флора та фауна громади до повномасштабного вторгнення характеризувалась значним різноманіттям.

За інформацією у вільному доступі, на території Старобільської міської територіальної громади зустрічаються рослини, занесені до Червоної книги України: астрагал крейдолюбний, брандушка різнобарвна, гісоп крейдяний, дрік донський, зозулинець болотний, зозулині сльози яйцеподібні, келерія Талієва, ковила волосиста, ковила вузьколиста, ковила дніпровська, ковила Залеського, ковила Лессінга, ковила найкрасивіша, ковила пухнастолиста, ковила українська, пирій ковилолистий, полин суцільнобілий, ранник крейдовий, рябчик малий, солодушка українська, сон чорніючий, тюльпан дібровний, тюльпан змієлистий, шафран сітчастий.

Зокрема, рослинний покрив заказника «Балакирівський» представлений переважно угрупованнями крейдових відслонень — формаціями гісопу крейдового, чебрецю вапнякового та бедринцю каменелюбового. Наявні також едафічні варіанти степів: кальцієфітні, псамофітні, солонцюваті; зарості чагарників та штучні лісонасадження. Лісові насадження представлені лісосмугою у верхній частині схилу та захисними лісовими культурами молодого віку. У їх складі переважає ясен ланцетний, дуб звичайний, робінія псевдоакація (акація біла), абрикос звичайний, зростають розкидисті та могутні дуби, свидина криваво-червона. Раритетна флора ділянки нараховує 22 види.

На території заказника зростають 11 видів рослин, які занесені до Червоної книги України, — полин суцільнобілий, астрагал крейдолюбний, жовтушник крейдовий, гісоп крейдовий, келерія Талієва, льонок крейдовий, левкой запашний, громовик донський, ранник крейдовий, ковили Лессінга та волосиста. Виявлені види рослин, що занесені до списку видів, які підлягають особливій охороні на території Луганської області: полин повислий, полин солянковидний, астрагал білостебелий, осока низька, рогачка крейдова, китятки крейдові, крашенинниковія білолозникова, льон Черняєва, чебрець вапняковий.

На території комплексної пам'ятки природи місцевого значення - Бутківський терасний парк флора представлена з деревних порід: дубу звичайного, горіху, ясену зеленого, кленів татарського і польового, жимолості і плодових дерев. Трав'яний покрив утворений осокою і очеретом, ожиною сизою, підмаренником чіпким, люцерною, експарцетом, кострецем, тощо.

Іхтіофауна, на ділянці річки Айдар, що входить до заказника «Айдарський», представлена рідкісними видами риб, занесеними до Червоної книги України: мінога українська, вирозуб та ялець Данилевського.

Тваринний світ Бутківського терасного парку представлений птахами і ссавцями: лисиця звичайна, заєць-русак, свиня дика, чирок-тріскунок, качка сіра, соловейко, дрізд тощо.

2.9. Поводження з відходами

9 липня 2023 року набув чинності Закон України «Про управління відходами». Цей документ запускає реформу управління відходами. На даний час на виконання вимог Закону України «Про управління відходами» для керування в роботі з управління відходами набрали чинності наступні постанови Кабінету Міністрів України:

- постанова КМУ від 11.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами»;
- постанова КМУ від 30.07. 2023 № 667 «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами»;
- постанова КМУ від 05.09.2023 № 947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами».

До повномасштабного вторгнення збір та вивіз твердих побутових відходів (далі ТПВ) спеціалізованим автотранспортом з території міської ради здійснював КП «БЛАГОУСТРІЙ м. Старобільськ». Обеззаражувалися відходи на міському полігоні твердих побутових відходів, що знаходиться на землях Старобільського району.

Залишається невирішеним питання роздільного збирання ТПВ для подальшої переробки та зменшення об'ємів їх утворення. Окремо стоїть проблема збирання для подальшої утилізації відпрацьованих енергозберігаючих ламп та елементів живлення.

З початку активної фази війни на території України, Старобільська міська територіальна громада знаходиться під тимчасовою окупацією. В результаті проведення бойових дій природне середовище зазнає значного негативного впливу.

Склалася критична ситуація, пов'язана з поведінкою з твердими побутовими відходами (далі – ТПВ), які не перероблялись, а лише видалялись на міському полігоні, що призводило до техногенного навантаження на землю та поглиблення екологічної і гуманітарної кризи в регіоні. Поводження з ТПВ у громаді складалося переважно із системи збору відходів від населення, вивезення та захоронення на полігоні. Сміттесортувальних та сміттепереробних заводів або комплексів у громаді не було. Враховуючи середній морфологічний склад побутових відходів, час їх біологічного розкладу займає сотні років. Тобто, при збереженні існуючої моделі поведінки з відходами, площі полігонів та обсяги накопичених ТПВ будуть тільки зростати.

Щороку на території громади утворювались ТПВ, які збирались і вивозились на полігони побутових відходів, більшість із яких не відповідали екологічним та санітарним нормам, перш за все, через недотримання технології їх розміщення, а саме: відсутність процесу ущільнення та пересипання інертним шаром, не забезпечувались заходи зі збору та знешкодження фільтрату, не організовувались відведення зливових стоків, не вівся контроль за впливом на навколишнє природне середовище.

Централізованою системою зі збирання ТПВ було охоплено близько 50% населення громади. Така система поводження з ТПВ у більшості населених пунктів відсутня, а особливо у сільській місцевості, що призводило до утворення несанкціонованих сміттєзвалищ, які ставали джерелами забруднення ґрунтів, поверхневих та підземних вод та повітря.

Це становить екологічну небезпеку, адже забруднені води з таких звалищ потрапляють у поверхневі та/або підземні водні об'єкти. Зрозуміло, що на таких звалищах не ведеться жодного обліку кількості розміщених відходів, тому дуже важко оцінити реальну кількість ТПВ, що наразі накопичена на території громади.

Особливу групу небезпечних відходів становили непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (пестициди й отрутохімікати), які не можна використовувати за прямим призначенням внаслідок втрати властивостей, закінчення терміну придатності, заборони до застосування, втрати маркування чи змішування.

Станом на 24.02.2022 в Луганській області налічувалось 35,48 т заборонених чи непридатних хімічних засобів захисту рослин на у тому числі на території Старобільського району. У зв'язку з агресією РФ наявна інформація стосовно стану зберігання заборонених чи непридатних хімічних засобів захисту рослин відсутня.

Починаючи з 24.02.2022 та по теперішній час, переважна більшість території Луганської області тимчасово окупована збройними формуваннями країни-агресора. Територія області підконтрольна Уряду України знаходиться в зоні бойових дій (безпосереднього вогневого контакту з ворогом) або під постійним артилерійсько-мінометним вогнем ворога. Статистична звітність щодо загальної кількості відходів, утворених у період з 2022 по 2024 роки, відсутня. Згідно з пунктом 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", фізичні особи, фізичні особи підприємці, юридичні особи під час воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення мають право не подавати статистичну та фінансову звітність.

Військові дії призвели до руйнування підприємств, житлових будинків, об'єктів соціальної сфери, інфраструктури та ін. У зв'язку з цим однією з гострих проблем в громаді стануть відходи від руйнувань.

Говорячи про проблему утилізації відходів від руйнації, слід зазначити, що у першу чергу вони потребують сортування. За своїм складом ці відходи відрізняються від будівельних відходів, адже містять металопластик і скло, матеріали оздоблення фасаду, армувальну сітку, мінеральну вату, матеріали внутрішнього оздоблення, стінові матеріали, покрівлю, побутові речі й уламки деревини — окремо всі ці залишки могли б бути використані, але в наявному стані, коли всі вони перемішані в завалах, потребують дуже ретельного сортування. Після сортування необхідно буде визначити групи матеріалів, які можуть бути використані повторно (наприклад, скло, метал, пластик, бетон), а які не підлягають переробці й потребують утилізації (наприклад, термодетформовані елементи теплоізоляції фасаду).

2.10. Здоров'я населення

Внаслідок збройної агресії та тимчасової окупації території громади медичні заклади втратили місця постійної дислокації та матеріально-технічну базу.

З метою організації провадження господарської діяльності, направленої на виконання статутних завдань підприємств на період дії воєнного стану в Україні, медичні заклади було тимчасово релоковано на територію підконтрольну уряду України.

Комунальне некомерційне підприємство «Старобільський центр первинної медико-санітарної допомоги» Луганської області станом на 24.02.2022 року кількість лікарів усіх спеціальностей (з урахуванням лікарів – інтернів) складала 29 штатних одиниць лікарів та 70 штатних одиниць сестер медичних.

Станом на 01.10.2024 в закладі працюють 9 лікарів (в тому числі один лікар-інтерн) та 8 медичних сестер.

Лікарі та медичні сестри закладів надають первинну медичну допомогу в міській лікарській амбулаторії загальної практики – сімейної медицини № 3 за адресою: Рівненська область, місто Рівне, вулиця Володимира Стельмаха, будинок 18М та на базі гуманітарних хабів.

На 2025 рік Національною службою охорони здоров'я України для первинної медичної допомоги передбачено один основний пакет – медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій щодо надання медичних послуг за напрямом «Первинна медична допомога», що включає в себе: медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій за пакетом «Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги»; медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій за пакетом «Супровід та лікування дорослих та дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги».

Матеріально-технічна база закладу охорони здоров'я зазнала значних втрат внаслідок незаконного заволодіння майном та розграбувань з боку загарбників.

Комунальне некомерційне підприємство «Старобільська багатопрофільна лікарня» Старобільської міської ради Луганської області (із загальним ліжковим фондом – 235 місць) змінило місце надання послуг і з 01.07.2022 року провадить свою діяльність за новим місцезнаходженням підприємства, як структурний підрозділ Лікувально-діагностичний центр КНП «Старобільська БЛ» в місті Дніпро.

Органом управління та адміністрацією закладу охорони здоров'я у 2023 році було вжито усіх необхідних заходів для забезпечення медичною допомогою безоплатно та у повному обсязі в рамках державної програми медичних гарантій громадян, що покинули місця постійного проживання і тимчасово були змушені проживати в інших регіонах країни. Наразі медичний заклад законтрактований за 11 пакетами надання амбулаторної медичної допомоги.

Підприємство укомплектовано медичними кадрами відповідно вимог Національної служби здоров'я України, устаткований медичним обладнанням, лікарськими засобами та медичними виробами, створені умови для людей з особливими потребами. Наразі в медичному закладі працюють 34 лікарів та 8 медичних сестер.

Доступні 8 пакетів надання медичної допомоги: ведення вагітних в амбулаторних умовах; гістероскопія; езофагодуоденоскопія; колоноскопія; цистоскопія; лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів із використанням препаратів замісної терапії; реабілітаційна допомога дорослим та дітям у амбулаторних умовах; мобільна паліативна медична допомога дорослим і дітям.

Лікарі КНП «Старобільська БЛ» обслуговують ВПО Луганської, Донецької, Херсонської, Миколаївської областей. За 2024 рік медичну допомогу в закладі отримали 11 632 пацієнтів, з них консультації лікарів та амбулаторне лікування – 5 296 пацієнтів, оперативні втручання та процедури 1 175 пацієнтів, діагностичні обстеження (ультразвукова діагностика, езофагодуоденоскопія, колоноскопія, гістероскопія, електрокардіографія) – 5161 пацієнт. Значна частина пацієнтів медзакладу є мешканцями саме Старобільської міської територіальної громади.

Починаючи з березня 2023 року в закладі була сформована мобільна медична бригада, лікарі якої надають медичну допомогу в місцях компактного проживання ВПО згідно розробленого графіку (консультації терапевта, невролога, ортопеда-травматолога, дерматолога та інших спеціалістів за потреби, вимірювання тиску, визначення рівня глюкози в крові, виписування електронних рецептів та інше). Лікарі закладу пройшли спеціалізоване навчання на платформі Академії НСЗУ за темою «Ведення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP» та надають таку допомогу. За 2023 рік медичну допомогу в місцях компактного проживання ВПО отримали близько 2 200 осіб.

Пріоритетним напрямком діяльності підприємства на території підконтрольній уряду України є надання амбулаторної реабілітаційної допомоги цивільному населенню, воїнам і ветеранам ЗСУ та членам їх сімей. В 2024 році медичний заклад було укомплектовано у відповідності до умов закупівлі НСЗУ медичних послуг за пакетом «Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у амбулаторних умовах». Наразі медичний колектив лікарні в партнерстві з благодійними організаціями та навчальними закладами проводить роботу по розширенню спектру надаваних послуг за даним напрямком.

2.11. Ймовірні зміни базового сценарію без здійснення планової діяльності

Екологічні проблем регіону побудовані на оцінці екологічної ситуації області з використанням статистичних, економічних і соціальних показників та показників стану навколишнього природного середовища.

Визначення ймовірності зміни поточного стану довкілля без здійснення задач Стратегії здійснювалось методом аналізу зміни показників забруднення основних факторів навколишнього середовища протягом останніх років.

Виходячи з вищевикладеного, аналізуючи динаміку та тенденцію забруднення компонентів навколишнього середовища, можна зробити висновок, що реалізація Стратегії та її заходів, які передбачають створення передумов переходу до сталого розвитку громади і досягнення екологічно збалансованого природокористування, яке направлено на зниження ресурсоемності виробництва, раціоналізацію процесів природокористування, стабілізацію та покращення екологічної ситуації реалізацію екологічної політики, буде мати значний позитивний вплив на стан довкілля.

Поетапна реалізація Стратегії дозволить здійснити кроки у покращенні екологічної ситуації Громади, призведе до більш раціонального використання та відтворення природних ресурсів, поступового забезпечення екологічної безпеки та зниження рівня ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

Таким чином, ймовірними можуть бути наступні сценарії:

а) якщо Стратегію не буде затверджено

Якщо Стратегія розвитку громади не буде ухвалена, стагнація в економіці та соціальному секторі регіону може призвести до накопичення екологічних викликів. Серед них, особливу увагу заслуговує знос комунального обладнання та поганий стан інфраструктури, що може створити ризики техногенного характеру. Це може спричинити сукупний ефект різних проблем, ускладнюючи екологічну кризу. Невирішеність цих питань загострить не тільки екологічну кризу, але й ускладнить розв'язання ключових соціальних проблем, перешкоджаючи збалансованому розвитку громади. Однією з головних загроз є проблеми з накопиченням та переробкою твердих побутових відходів, які без належного управління можуть викликати забруднення повітря, ґрунту та води, підриваючи природний потенціал регіону.

б) у разі прийняття Стратегії на територіях, які ймовірно зазнають впливу

У випадку ухвалення Стратегії, після впровадження запланованих дій відповідно до визначених стратегічних цілей та напрямів, очікується значне поліпшення умов проживання та здоров'я жителів Старобільської міської територіальної громади.

в) зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

У ході реалізації Стратегії не очікується появи нових екологічних проблем або ризиків, які б могли негативно вплинути на здоров'я населення. Також не передбачається шкідливих впливів на території зі статусом природоохоронних зон.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА ЙОГО СТАНУ ЗДОРОВ'Я СТАРОБІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російської федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 №376 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або

тимчасово окупованих Російською Федерацією», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 березня 2025 року за № 380/43786, Старобільська міська територіальна громада, включена до переліку тимчасово окупованих територій, початок окупації датується з 28.02.2022.

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації економіка територіальної громади фактично не функціонує. У зв'язку з відсутністю повної та актуальної статистичної інформації за 2022 рік, а також відсутністю належної методологічно-статистичної бази для прогнозування соціально-економічної ситуації як по території Луганської області в цілому, так і по громаді зокрема, прогнозні розрахунки здійснено на основі наявних даних, реальних можливостей та визначених пріоритетних завдань.

Базові припущення, що вплинуть на розвиток Старобільської міської територіальної громади сформульовані на підставі даних Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2026-2028 роки, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2025 № 946 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2026-2028 роки». Метою розроблення Прогнозу є визначення кількісної оцінки розвитку економіки України до 2028 року, яка базується на оцінці впливу на економіку неспровокованого повномасштабного військового вторгнення росії в Україну, яке продовжується до сьогоднішнього часу, аналізі останніх тенденцій розвитку економіки у 2024-початку 2025 років, а також враховує реалізацію заходів Уряду з нівелювання негативного впливу повномасштабного військового вторгнення росії в Україну як на бізнес, так і на населення в умовах систематичної фінансової допомоги з боку міжнародних партнерів.

В процесі розроблення Прогнозу, враховуючи уточнення статистичних даних, появу нових даних, у тому числі результатів вибіркового обстеження соціально-економічного стану домогосподарств, зміну припущень, які закладаються до прогнозних розрахунків, був уточнений 2025 рік, як база для розрахунку, порівняно з показниками, врахованими у Законі України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» (№ 4059-IX від 19.11.2024) та схваленими постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.2024 № 780 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025 – 2027 роки» (далі - Постанова № 780).

Відповідно за підсумком 2025 року очікується: номінальний обсяг ВВП – 8 967,4 млрд грн; реальне зростання ВВП на рівні 2,7% – зростання обсягу ВВП у реальному вимірі залишилось незмінним порівняно з показником, схваленим Постановою № 780; індекс споживчих цін – 112,2% (у середньому до попереднього року), 109,5% (грудень до грудня попереднього року) – індекс споживчих цін грудень до грудня попереднього року залишився незмінним порівняно з показником, схваленим Постановою № 780; середньомісячна зарплата працівників – 25 886 гривень, номінальна, скоригована на індекс споживчих цін – 107,4%; рівень безробіття населення у віці 15-70 років за методологією Міжнародної організації праці – 12,7% до робочої сили відповідної вікової групи (враховуючи дані звіту «Соціально-економічний стан домогосподарств України» було переглянуто у бік зменшення оцінку рівня

безробіття 2022-2024 років та відповідно на прогностичному періоді, порівняно з показником у Постанові № 780); експорт товарів та послуг – 57 978 млн дол. США, зростання порівняно з 2024 роком на 3,3%; імпорт товарів та послуг – 98 339 млн дол. США, зростання порівняно з 2024 роком на 6,9%.

Враховуючи ключову роль фактору безпеки та врахування ризиків для розвитку економіки, прогноз розроблений за двома сценаріями, основною відмінністю між якими є терміни суттєвого покращення безпекової ситуації в Україні.

Сценарій 1 передбачає збереження припущення тогорічного прогнозу щодо суттєвого покращення безпекової ситуації з 2026 року, що дає розуміння щодо можливого очікування ключових економічних змін та трендів у випадку суттєвого зменшення безпекових ризиків у 2026 році та відповідає показникам, які враховані при складанні Бюджетної декларації на 2026-2028 роки (схвалено постановою Кабінету Міністрів України від 27.06.2025 № 774 «Про схвалення Бюджетної декларації на 2026-2028 роки»).

За сценарієм 1 прогнозується: зростання ВВП у 2026 році на 4,5%, у 2027 році на 5%, у 2028 році на 5,7%; інфляція (грудень до грудня попереднього року) – 8,6% у 2026 році, 5,9% у 2027 році, 5,3% у 2028 році; зростання реальної заробітної плати на 6,5% у 2026 році, 8,9% у 2027 році, 6,8% у 2028 році.

Сценарій 2 передбачає суттєве покращення безпекової ситуації у 2027 році та містить, зокрема, наступні показники: зростання ВВП у 2026 році на 2,4%, у 2027 році на 4,7%, у 2028 році на 4,5%; інфляція (грудень до грудня попереднього року) – 9,9% у 2026 році, 9,4% у 2027 році, 7,5% у 2028 році; зростання реальної заробітної плати на 5,1% у 2026 році, 5,7% у 2027 році, 4,6% у 2028 році.

З урахуванням високої невизначеності прогностичні оцінки Уряду є близькими до прогнозів Єврокомісії та МВФ, що свідчить про спільне бачення ключових тенденцій розвитку та причин такої динаміки.

За обома сценаріями прогнозується позитивний вплив на економіку системних структурних реформ у межах Ukraine Facility, співпраці з МВФ, євроінтеграції, стимулювання розвитку українського виробництва завдяки програмам політики «Зроблено в Україні», створення сприятливих умов для інвесторів та активної участі приватного сектору у відновленні.

Заходи щодо реалізації державної регіональної політики спрямовуватимуться на відновлення інфраструктури, економічної активності, публічних послуг та балансу екосистем, створення безпекових умов для повернення в регіони внутрішньо переміщених осіб, створення сприятливих умов для діяльності всіх суб'єктів господарювання на територіях відновлення, підтримку та ефективне використання потенціалу територій з особливими умовами для розвитку, поширення позитивного впливу регіональних полюсів зростання (міських агломерацій, міст) та територій сталого розвитку, що сприятиме зменшенню диспропорцій у розвитку громади та якості життя людини.

Наразі активні бойові дії безпосередньо на території Старобільської міської територіальної громади не ведуться, однак негативний вплив на довкілля продовжує мати місце. Зокрема, це пов'язано з детонацією боєприпасів, оскільки

громада розташована на відстані близько 100 км від зони активних бойових дій, що призводить до забруднення ґрунтів, водних ресурсів та атмосферного повітря. Додатковим чинником ризику є мінування території громади, переважно лісосмуг.

Під час детонації військових ракет, артилерійських снарядів і мін у довкілля вивільняється значна кількість небезпечних хімічних сполук, зокрема чадний газ, вуглекислий газ, водяна пара, бурий газ, діоксид азоту, формальдегід тощо. Крім того, утворюється велика кількість токсичних органічних речовин, відбувається окислення ґрунтів, деревини та будівельних конструкцій.

Військові дії створюють серйозні загрози для здоров'я населення у довгостроковій перспективі через забруднення навколишнього природного середовища. Це обумовлено тим, що бойові дії відбуваються в одному з найбільш урбанізованих та індустріалізованих регіонів України, що спричиняє суттєве посилення взаємопов'язаних техногенних та екологічних ризиків, зокрема внаслідок порушення технологічних режимів функціонування потенційно небезпечних об'єктів. Стан атмосферного повітря, води та ґрунтів безпосередньо впливає на здоров'я населення, якість життя, а подекуди — і на його тривалість.

У зв'язку з цим, аналіз поточного стану та прогнозування подальших змін навколишнього природного середовища громади доцільно здійснювати з урахуванням реальних можливостей та наявних обмежень. Наразі повна оцінка впливу військових дій на довкілля громади є неможливою через брак достовірної інформації. Водночас очевидно, що чим довше тривають бойові дії, тим масштабнішої шкоди зазнає довкілля, а її наслідки матимуть довготривалий характер у майбутньому.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СТАРОБІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД 2026-2027 РОКИ

У межах розроблення Стратегії, за результатами детального аналізу стану навколишнього природного середовища, було визначено ключові екологічні виклики, характерні для Старобільської міської територіальної громади.

До основних екологічних проблем належать: забруднення атмосферного повітря внаслідок діяльності промислових підприємств та транспортних засобів; потреба у відновленні та модернізації базових елементів інженерної інфраструктури, зокрема систем водопостачання та водовідведення; необхідність формування та розвитку ефективної системи управління твердими побутовими і промисловими відходами; збереження природних рослинних ресурсів та забезпечення нормативної площі зелених насаджень загального користування; потреба у проведенні інвентаризації та паспортизації водних ресурсів у межах громади; недостатній рівень та зруйнований стан озеленення міського простору; низький рівень екологічної освіти та екологічної обізнаності населення.

Окремим вагомим чинником, що істотно ускладнює екологічну ситуацію та реалізацію стратегічних завдань, є тимчасова окупація населених пунктів

Старобільської міської територіальної громади, що супроводжується руйнуванням об'єктів цивільної та критичної інфраструктури, виробничих потужностей, а також зменшенням інституційного та ресурсного потенціалу для виконання Плану дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій територіальних громад, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1219-р.

Поточний стан природного середовища є вагомим соціально-економічною проблемою, що прямо або опосередковано впливає на якість життя кожного мешканця громади. Це зумовлює необхідність системного впровадження принципів сталого розвитку, які передбачають задоволення потреб сьогодення без загрози для можливостей майбутніх поколінь. Захист довкілля та раціональне використання природних ресурсів є ключовими передумовами сталого розвитку суспільства, оскільки саме природні ресурси становлять основу життєдіяльності населення та економічного розвитку.

Збереження, відновлення та стале використання природних ресурсів потребують узгоджених дій держави, органів місцевого самоврядування та громадськості. У цьому контексті Україна спрямовує зусилля на підвищення рівня екологічної освіти й культури населення, залучення громадськості до формування та реалізації екологічної політики, формування сучасного природоохоронного мислення та активної громадянської позиції у сфері охорони довкілля.

Забезпечення права кожної людини на безпечне та сприятливе для життя навколишнє природне середовище є однією з ключових складових сталого розвитку України. Відтак особливої актуальності набуває розвиток і вдосконалення системи моніторингу довкілля, а також комплексна оцінка стану його компонентів, що дозволить підвищити ефективність заходів, спрямованих на запобігання, зменшення та усунення негативного впливу антропогенної діяльності на навколишнє природне середовище.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ /в тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосується документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування/

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-ХІІ від 25.06.91, зі змінами – редакція від 16.10.2020 р.), ст. 19 визначена компетенція виконавчих органів міських рад у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції:

- а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад;
- б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідно села, селища, міста, незалежно від форм власності та підпорядкування;
- в) організують розробку місцевих екологічних програм;

д) затверджують за поданням обласних державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами міста;

е) організують збір, переробку, утилізацію і захоронення відходів на своїй території;

є) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів;

ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;

з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення;

и) організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян;

і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Виконавчі органи Старобільської міської ради можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018). Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 213/95-ВР від 06.06.1995) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у

навколишнє середовище. З 04.06.2017 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13.03.2002, зі змінами);
- постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11.09.1996, зі змінами);
- ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;
- постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» (№ 2024 від 18.12.1998, зі змінами).

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги в галузі охорони атмосферного повітря регулюються Законом України «Про охорону атмосферного повітря», Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» та іншими нормативно-правовими актами. Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря - постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (№ 300 від 13.03.2002, зі змінами).

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» (№2320-IX від 20.06.2022) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-XII від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

При проведенні СЕО Стратегії розглядались можливі шляхи вирішення екологічних проблем громади, що забезпечать досягнення цілей державної екологічної політики.

Цілі Стратегії кореспондуються із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначені у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р., Національним планом управління відходами до 2030 року, затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20.02.2019 р., Паризькій угоді, ратифікованій Законом України №1469 від 14.07.2016 р. та іншими нормативно-правовими актами.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ /у тому числі вторинних, кумулятивних, синергетичних, коротко-, середньо- та довгострокових (1,3- 5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків/

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 705 від 18.10.2023, у даному розділі описуються наслідки довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Екологічний вплив, що виникає внаслідок різних діяльностей, поділяється на два основні типи: прямий та непрямий. Прямий вплив безпосередньо пов'язаний з діями проекту, такими як викиди шкідливих речовин у атмосферу під час будівництва та експлуатації, включаючи викиди від спалювання палива та пил, що утворюється при земельних роботах та переміщенні транспортних засобів на території будівництва. Непрямий вплив відбувається як наслідок первинних змін у екосистемі. Ці непрямі наслідки можуть включати зміни в елементах навколишнього середовища, що можуть призвести до його деградації або руйнування. Наприклад, забруднення природних місць проживання може негативно вплинути на види фауни, які залежать від цих середовищ для свого існування.

Під кумулятивними впливами розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому, видів людської діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або економічні і соціальні умови, і які б не виявилися в разі відсутності інших видів діяльності, крім самої планованої діяльності.

Кумулятивний вплив відноситься до збірного ефекту, що виникає з комбінації запланованої діяльності та інших існуючих або потенційних людських заходів, які можуть мати значний вплив на довкілля або економічні і

соціальні умови. Цей вплив може бути як негативним, так і позитивним, і він часто є результатом взаємодії між різними видами діяльності, які інакше не виявили б своїх ефектів, якщо б вони відбувалися ізольовано. Це означає, що кумулятивний вплив відображає загальний ефект, який виходить за рамки простого сумування окремих впливів.

Синергетичний ефект виникає, коли взаємодія двох чи більше чинників створює вплив, який значно перевищує суму дій кожного з них окремо. Це явище підкреслює, що коли певні елементи взаємодіють, їх колективний вплив може бути значно сильнішим, ніж можна було б передбачити, виходячи з їх індивідуальних характеристик.

Метою виконання Стратегії є забезпечення якості та загальної доступності широкого спектру публічних послуг з урахуванням потреб різних груп мешканців Старобільської міської територіальної громади в місцях роботи Старобільської міської військової адміністрації, сприяння силам безпеки і оборони України, щодо визволення населених пунктів громади, збереження (створення) потенціалу відновлення громади після деокупації.

В цілому Стратегія не передбачає появу суттєвих негативних ризиків для здоров'я населення громади та довкілля. Цілі Стратегії передбачають перспективне покращення ситуації для здоров'я та добробуту населення. В рамках СЕО здійснена підсумкова оцінка ймовірного впливу реалізації Стратегії на компоненти навколишнього природного середовища згідно з контрольним переліком індикаторів екологічного стану території.

Табл. 6.1 Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Стратегії

№ з/п	Ймовірні наслідки	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	ймовірно	ні	
1	2	3	4	5	6
Повітря					
1	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			•	
2	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел			•	+
3	Погіршення якості атмосферного повітря			•	
4	Зміна повітряних потоків, вологості, температури, або будь – які локальні чи регіональні зміни клімату			•	
Водні ресурси					
5	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			•	+
6	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			•	

7	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			•	+
8	Поява загроз для людей і матеріальних об'єктів пов'язаних з водою (зокрема таких як паводки та підтоплення)			•	
9	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів, або шляхом порушення водоносних горизонтів)			•	
10	Забруднення підземних водоносних горизонтів			•	
Відходи					
11	Збільшення кількості утворюваних побутових відходів			•	
12	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			•	
13	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			•	
14	Спорудження еколого – небезпечних об'єктів поводження з відходами			•	
Земельні ресурси					
15	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			•	
16	Будь яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			•	
17	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			•	
18	Виникнення конфліктів між ухваленими завданнями Плану заходів та цілями місцевих громад			•	
Біорізноманіття та природно – заповідний фонд					
19	Негативний вплив на об'єкти природно – заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо			•	
20	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			•	
21	Порушення або деградація середовищ існування диких видів тварин			•	

22	Будь – який вплив на наявні об’єкти історико – культурної спадщини			•	
23	Інші негативні впливи на естетичні показники об’єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично несприятливих місць, руйнування пам’ятників природи тощо)			•	
Населення та інфраструктура					
24	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			•	
25	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему, зміни у структурі транспортних потоків			•	
26	Необхідність будівництва нових об’єктів для забезпечення транспортних сполучень			•	
27	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги			•	
28	Появу будь – яких реальних або потенційних загроз для здоров’я людей			•	
Екологічне управління та моніторинг					
29	Погіршення екологічного моніторингу			•	
30	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			•	
Інше					
31	Підвищення рівня використання будь – якого виду природних ресурсів			•	

У процесі проведення стратегічної екологічної оцінки здійснено комплексний аналіз потенційного впливу реалізації завдань Стратегії як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і на сукупний вплив на природні процеси та екологічні комплекси загалом.

Значного негативного впливу на довкілля та здоров’я населення під час реалізації планованої діяльності не передбачається. На підставі оцінок, наведених у таблиці 6.1, можна сформулювати такі висновки щодо ймовірних екологічних наслідків реалізації Стратегії.

Клімат. Одним із ключових чинників довгострокових змін природного середовища, що може впливати на розвиток територіальної громади у перспективі, є зміна клімату. Водночас Стратегія не передбачає розроблення та впровадження окремої стратегії адаптації до зміни клімату, у зв’язку з чим зазначений чинник безпосередньо не враховано в межах поточних стратегічних завдань.

Атмосферне повітря. Тимчасове незначне забруднення навколишнього природного середовища, переважно атмосферного повітря, можливе під час виконання робіт з ремонту та утримання автомобільних доріг на деокупованій території Громади. Зазначений вплив матиме короткостроковий характер і компенсуватиметься подальшим поліпшенням стану дорожньої інфраструктури, підвищенням рівня безпеки дорожнього руху, зменшенням аварійності та тяжкості наслідків дорожньо-транспортних пригод, а також забезпеченням якісного транспортного сполучення між населеними пунктами громади.

Проведення заходів з благоустрою територій деокупованих населених пунктів також може спричиняти тимчасовий незначний вплив на атмосферне повітря, який у подальшому нівелюється позитивним ефектом від використання оновлених громадських просторів для потреб населення. Поступове впровадження системи роздільного збирання відходів на території громади може призвести до незначного зростання навантаження на атмосферне повітря, що компенсуватиметься зменшенням обсягів накопичених відходів, збільшенням частки відсортованих відходів та загальним удосконаленням системи поводження з твердими побутовими відходами. Усі види діяльності, що потребують попередньої оцінки впливу на довкілля, здійснюватимуться з дотриманням вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Водні ресурси. У межах реалізації Стратегії передбачається на деокупованих територіях громади відновлення об'єктів мережі водопостачання та водовідведення, реконструкція/капітальний ремонт очисних споруд що призведе до покращення стану у галузі.

Відходи. У межах реалізації Стратегії передбачається відновлення деокупованих територій, а також впровадження сучасних технологій у сфері переробки та утилізації відходів. Це сприятиме покращенню поточного стану поводження з відходами на території громади, очищенню територій від стихійних звалищ і сміття, а також формуванню ефективної системи управління твердими побутовими відходами.

Земельні ресурси та ґрунти. Реалізація окремих завдань Стратегії може призвести до змін у структурі земельного фонду та практиках землекористування за результатами проведення інвентаризації земель у межах територіальної громади. У рамках впровадження Стратегії також передбачається виконання Плану дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій територіальних громад, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1219-р.

Основний вплив на ґрунтовий покрив можливий під час підготовки територій у деокупованих населених пунктах громади до будівельних робіт, руху транспортних засобів, здійснення земляних робіт, прокладання підземних інженерних мереж, улаштування дорожніх покриттів, а також унаслідок дії природних чинників (вітрових та водних процесів). З метою мінімізації впливу на ґрунти передбачається обов'язкове дотримання меж будівельних майданчиків; зняття, складування та подальше використання родючого шару ґрунту для рекультивації та озеленення; розміщення будівельних матеріалів на спеціально облаштованих майданчиках з твердим покриттям; контроль

технічного стану механізмів і транспортних засобів; заправка будівельної техніки виключно закритим способом; запобігання порушенню гідрологічного режиму земельних ділянок; максимальне збереження існуючих та висадження нових зелених насаджень, дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України.

Біорізноманіття. Реалізація Стратегії не передбачає виконання завдань, які можуть мати негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду. Натомість виконання заходів щодо розширення мережі природно-заповідних територій може сприяти покращенню стану біорізноманіття. Для запобігання негативному впливу на флору і фауну передбачається дотримання вимог Законів України «Про тваринний світ» та «Про рослинний світ», зокрема щодо збереження середовищ існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин, недопущення їх загибелі під час виробничої діяльності, а також охорони цінних природних ділянок.

Рекреаційні зони та культурна спадщина. Реалізація Стратегії не матиме негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини та рекреаційні території.

Населення та інфраструктура. Виконання завдань стратегічних цілей Стратегії очікувано сприятиме підвищенню якості життя населення та покращенню стану здоров'я, підвищенню ефективності й доступності освітніх послуг, якості медичного та соціального обслуговування, зокрема для вразливих категорій населення.

Екологічне управління та моніторинг. Розширення мережі спостережень за станом атмосферного повітря сприятиме підвищенню точності та повноти екологічних даних, що забезпечить більш ефективний моніторинг і управління процесами забруднення. Це дозволить органам влади та населенню своєчасно реагувати на зміни якості повітря, удосконалювати заходи з охорони здоров'я та довкілля, а також стимулюватиме розробку і впровадження нових екологічних рішень та технологій.

Реалізація інших оперативних цілей Стратегії має переважно організаційний характер і не передбачає додаткового негативного впливу на навколишнє природне середовище.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ

Заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків реалізації Стратегії (таблиця 7.1), сформовано на основі оцінених у попередньому розділі Звіту впливів на довкілля, а також з урахуванням міжнародного досвіду впровадження подібних стратегічних документів у складних умовах. Визначені заходи мають рекомендаційний характер і відображають загальні підходи до мінімізації негативного впливу. Водночас деталізація конкретних природоохоронних заходів здійснюватиметься окремо для кожного проєкту чи виду діяльності на етапі їх практичної реалізації, у тому числі в процесі отримання екологічних дозволів.

Табл. 7.1 Заходи щодо запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії

Складова довкілля	Заходи для зменшення негативних наслідків
Атмосферне повітря	- заходи з озеленення населених пунктів громади; - відновлення транспортно – логістичної інфраструктури; - дотримання діючих норм законодавства під час проведення будівельних робіт; - сприяння щодо здійснення моніторингу, оцінки та управління якістю атмосферного повітря; - проведення інформаційної кампанії серед населення громади; - щодо неприпустимості спалювання сухої трави, побутового й промислового сміття; - енергомодернізація будівель; - перехід на альтернативні та низьковуглецеві види палива; - мінімізація негативного впливу від будівельних та ремонтних робіт шляхом контролю пилових викидів і дотримання природоохоронних вимог.
Водні ресурси	- впровадження сучасних технологій очищення стічних вод, реконструкція/капітальний ремонт очисних споруд; - будівництво, реконструкція та модернізація об'єктів водопостачання та водовідведення; - контроль щодо недопущення громадянами та суб'єктами господарювання самозахоплення земельних ділянок на землях водного фонду на території громади; - санітарна розчистка берегів та русла річок Айдар та Біла - дотримання режимів використання земель прибережних захисних смуг; - проведення моніторингу стану водних ресурсів та якості питної води; - благоустрій прибережних територій та збільшення площ озеленення; - проведення інформаційно-просвітницької роботи серед населення щодо дбайливого використання водних ресурсів та охорони водних об'єктів.
Земельні ресурси	- забезпечення обстеження та гуманітарного розмінування земель; - проведення оцінки та шкоди збитків, що завдані земельному фонду громади; - рекультивація порушених ґрунтів, з метою повернення їх у сільськогосподарське виробництво; - дотримання режимів використання земель прибережних захисних смуг; - врахування екологічних вимог під час планування забудови, відновлення інфраструктури та господарської діяльності на території громади.

Відходи	- створення сфери управління відходами; - відновлення контейнерів та створення майданчиків для збору та тимчасового зберігання ПВ; - відновлення автотранспортного парку спеціалізованої техніки для санітарної очистки території громади; - впровадження технології роздільного збирання побутових відходів; - ліквідація стихійних сміттєзвалищ; - проведення агітаційно – роз'яснювальної роботи серед населення щодо роздільного збирання побутових відходів; - врахування принципів низьковуглецевого розвитку та адаптації до змін клімату під час організації системи управління відходами.
Біорізноманіття та природно-заповідний фонд	- збільшення площі озеленення в населених пунктах громади, що матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття; - уникати негативного впливу на територію і об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або їх території тощо); - недопущення негативного впливу на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо); - сприяти розширенню рекреаційних зон; - проведення заходів щодо охорони пам'яток культурної спадщини, проведення інвентаризації об'єктів археологічної спадщини, утримання та поточний ремонт елементів благоустрою, малих архітектурних форм тощо.
Здоров'я населення	- перелічений вище комплекс заходів щодо зменшення негативних наслідків виконання документу державного планування прямо та опосередковано впливає на покращення стану здоров'я населення і є одним із головних завдань розробки цієї Програми.

Реалізація Стратегії передбачає виконання комплексу заходів, спрямованих на розвиток та відновлення систем інженерної інфраструктури громади, ремонт і модернізацію вулично-дорожньої мережі, впровадження енергоефективних рішень та забезпечення раціонального використання природних ресурсів. Зазначені напрями є невід'ємною складовою формування екологічно безпечного та комфортного життєвого середовища для населення.

Виконання заходів, передбачених Стратегією, матиме переважно позитивний вплив на всі компоненти навколишнього природного середовища, сприятиме покращенню загального екологічного та естетичного стану Старобільської міської територіальної громади.

Стратегічна екологічна оцінка не завершується прийняттям рішення про затвердження Стратегії. Потенційно значущі наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, підлягають систематичному моніторингу на етапі її реалізації з метою своєчасного виявлення можливих непередбачених негативних впливів та вжиття відповідних коригувальних заходів.

Усі види діяльності, що відповідно до законодавства потребують попередньої оцінки впливу на довкілля, здійснюватимуться з обов'язковим

проходженням процедури оцінки впливу на довкілля згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». У межах цієї процедури здійснюватиметься детальна оцінка екологічних наслідків кожного окремого виду планованої діяльності, передбаченої Стратегією.

При цьому питання визначення обсягів та джерел фінансування заходів з реалізації завдань Стратегії розглядатимуться після деокупації території громади та за результатами проведення обстежень зруйнованих і пошкоджених об'єктів.

8. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ */опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення/*

Стратегія розвитку Старобільської міської територіальної громади на період 2026-2027 роки та План заходів з її реалізації є документами довгострокового планування, спрямованими на забезпечення збалансованого соціально-економічного та екологічного розвитку громади.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії та Плану заходів свідчить, що їх впровадження в цілому матиме позитивний вплив на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, сферу поводження з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття та кліматичні умови. Це підтверджує орієнтацію Стратегії на екологічно збалансований сценарій розвитку та зумовлює відсутність потреби у розгляді альтернативних варіантів її реалізації у період 2026-2027 роки. У процесі підготовки Звіту про стратегічну екологічну оцінку обґрунтовано доцільність і прийнятність планованої діяльності, а також визначено комплекс економічних, технічних, організаційних, правових та інших заходів, спрямованих на забезпечення екологічної безпеки.

Формування сценаріїв розвитку є інструментом прогнозування можливих шляхів розвитку громади з урахуванням припущень щодо майбутніх соціально-економічних та екологічних умов. Сценарії розвитку Старобільської міської територіальної громади враховують наявні економічні, соціальні та екологічні проблеми, забезпеченість природними ресурсами, науковим і трудовим потенціалом, динаміку розвитку промисловості, сільського господарства, сфери послуг, а також можливості розширення міжрегіональної та міжнародної економічної співпраці.

Основною метою сценарного підходу є оцінка можливих альтернатив розвитку громади з урахуванням впливу зовнішніх факторів (загальнодержавної та геополітичної ситуації, економічних і технологічних тенденцій) та внутрішніх умов розвитку.

Залежно від поєднання зазначених факторів визначено три найбільш імовірні сценарії сталого розвитку громади: оптимістичний, реалістичний та песимістичний.

Реалістичний сценарій

Реалістичний сценарій передбачає концентрацію зусиль на забезпеченні стабільного економічного зростання загалом і в окремих секторах економіки, з одночасним розвитком громадських ініціатив та поступовим посиленням їх інституційної спроможності. Очікується, що реалізація стратегічних цілей

відбуватиметься поступово через наявні правові, фінансові та організаційні обмеження.

Ключовим елементом цього сценарію стане впровадження політик, спрямованих на стимулювання використання сучасних технологій у виробництві, що сприятиме підвищенню якості товарів і послуг. Фінансування заходів здійснюватиметься за рахунок різних джерел, зокрема власних коштів підприємств, кредитних ресурсів, регіональної підтримки та інвестицій. Це забезпечить покращення якісних показників виробництва та сприятиме інноваційному розвитку економіки громади.

Передбачається розвиток дорожньої інфраструктури, промисловості, сільського господарства та заходів з енергоефективності, що підвищить інвестиційну привабливість громади, поліпшить стан транспортної мережі, створить сприятливі умови для підприємницької діяльності та розширення міжрегіональної співпраці.

Реалізація зазначених заходів позитивно впливатиме на економіку громади, сприятиме зростанню рівня зайнятості та середньої заробітної плати, а також стримуватиме скорочення чисельності населення. У сферах освіти, охорони здоров'я та культури відбуватиметься оновлення послуг і розвиток інфраструктури, що забезпечить стабільний розвиток відповідних галузей.

Окрему увагу буде приділено впровадженню роздільного збору побутових відходів та заходам зі зменшення екологічного навантаження. Хоча різкого покращення екологічного стану не очікується, поступово здійснюватимуться заходи з утилізації відходів, скорочення викидів забруднюючих речовин та збільшення площ зелених насаджень. Паралельно відбуватиметься популяризація здорового способу життя, екологічної свідомості та підвищення якості медичних і освітніх послуг.

Оптимістичний сценарій

Оптимістичний сценарій ґрунтується на інноваційній моделі розвитку економіки громади, розширенні ринків збуту, виході на міжнародні ринки та підвищенні конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. Реалізація цього сценарію можлива за умови комплексної модернізації та структурної трансформації промисловості, впровадження наукоємних технологій і випуску конкурентоспроможної продукції з високою доданою вартістю.

Пріоритетом регіональної промислової політики стане створення інноваційних форм організації виробництва. Зростання потреби у висококваліфікованих кадрах задовольнятиметься переважно за рахунок місцевих фахівців, а заклади вищої освіти посилюватимуть свою роль у розвитку економіки громади.

Впровадження енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій сприятиме зниженню енергоємності виробництва та зменшенню негативного впливу на довкілля. Активно розвиватимуться види діяльності невикробничого сектору, створюватимуться нові робочі місця, зростатиме роль малого та середнього бізнесу, зокрема у високотехнологічних галузях.

Очікується збільшення обсягів експорту та зміна його структури на користь експорту готової продукції, а також поглиблення торговельного

співробітництва з європейськими країнами. Оптимістичний сценарій передбачає активізацію інвестиційних потоків.

Песимістичний сценарій

Песимістичний сценарій базується на повільному скороченні реального сектору економіки внаслідок несприятливого інвестиційного клімату та низької ділової активності. Структурні зміни в промисловості та сільському господарстві матимуть обмежений характер, а вплив держави на економічні процеси залишатиметься мінімальним.

За відсутності значних інвестицій модернізація виробництва не здійснюватиметься, що зумовить домінування низько- та середньо технологічних галузей. Інвестиційні проекти реалізовуватимуться у мінімальних обсягах, без комплексних довгострокових програм розвитку. Високий рівень тіньової економіки зберігатиметься.

Погіршення економічної ситуації посилить трудову міграцію, призведе до втрати кваліфікованих кадрів і зростання демографічного навантаження на працездатне населення. Відсутність ефективної системи управління відходами поглиблюватиме екологічні проблеми громади.

Вибір сценарію та альтернативи

З огляду на викладене, найбільш доцільним та сприятливим варіантом розвитку є затвердження запропонованої Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період 2026-2027 роки та Плану заходів з її реалізації.

Як альтернативу було розглянуто «нульовий сценарій», що передбачає незатвердження документа державного планування. Цей варіант за своїми наслідками наближений до песимістичного сценарію, особливо в частині екологічного стану та здоров'я населення, і супроводжується зростанням екологічних та техногенних ризиків.

Процедура СЕО та методи оцінки

У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки було проведено збір і аналіз відкритих даних про стан довкілля, аналіз сильних і слабких сторін Стратегії, консультації з органами виконавчої влади та громадськістю. Для оцінки використовувалися історичні, таксономічні методи та підходи екологічного моніторингу, що ґрунтуються на принципах запобігання негативному антропогенному впливу.

Водночас у ході підготовки Звіту виявлено низку обмежень, зокрема відсутність уніфікованих методик довгострокового прогнозування впливів, нестачу актуальних екологічних даних та обмежений доступ до інформації щодо геологічних процесів на території громади у зв'язку з тимчасовою окупацією території.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СТАРОБІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД 2026-2027 РОКИ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ З ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ, В ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Система моніторингу довкілля являє собою комплекс взаємопов'язаних заходів зі спостереження, збору, обробки, передачі, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього природного середовища, прогнозування можливих змін і підготовки науково обґрунтованих рекомендацій для ухвалення управлінських рішень, спрямованих на недопущення негативних змін та забезпечення екологічної безпеки.

Під час здійснення моніторингу пріоритетна увага приділяється заходам, визначеним у сфері охорони навколишнього природного середовища. Ефективна організація моніторингу передбачає чітке визначення відповідальних суб'єктів за його проведення, порядку доступу до результатів, об'єктів і показників спостереження, переліку інформації, що підлягає оприлюдненню (первинні дані вимірювань або узагальнені результати аналізу), місць і періодичності проведення спостережень, строків публікації результатів, а також застосовуваних методів моніторингу та поширення інформації.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» передбачено обов'язкове здійснення моніторингу наслідків реалізації документа державного планування для довкілля. Результати такого моніторингу повинні бути відкритими та доступними для органів державної влади і громадськості, щорічно оприлюднюватися на офіційному вебсайті територіальної громади та вноситися до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Моніторинг використовується з метою зіставлення прогнозованих і фактичних наслідків реалізації Стратегії, що дозволяє оцінити рівень її виконання; отримання інформації для вдосконалення подальших оцінок і підвищення якості проведення СЕО; контролю дотримання екологічних вимог, визначених уповноваженими органами; перевірки відповідності реалізації Стратегії затвердженим положенням, зокрема заходам щодо запобігання, зменшення або пом'якшення негативного впливу на довкілля.

Здійснення моніторингу проводиться відповідно до вимог «Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1272 (із змінами).

Моніторинг ґрунтується на аналізі обмеженого переліку відібраних показників (індикаторів) за кожним стратегічним напрямом та оцінці досягнення запланованих результатів. Для оцінювання впливу реалізації Стратегії на довкілля застосовуються екологічні індикатори, зокрема ті, за якими наявні систематичні моніторингові дані.

Для забезпечення належної якості моніторингу необхідно дотримуватися регулярності збору інформації за визначеними індикаторами та здійснювати її аналіз з метою врахування під час прийняття управлінських рішень щодо планування подальших природоохоронних заходів. За результатами проведеного

аналізу встановлено, що Стратегія узгоджується з державними та регіональними документами, а її реалізація не призводить до суттєвого негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Звітом про стратегічну екологічну оцінку рекомендовано здійснення таких контрольних заходів: щорічне порівняння фактичних показників стану компонентів довкілля з даними попереднього року у частині реалізації заходів Стратегії на підставі матеріалів державного статистичного спостереження, із проведенням додаткового аналізу у разі виявлення перевищень; щорічне зіставлення рівнів захворюваності населення у населених пунктах громади, де впроваджуються заходи Стратегії, з аналогічними показниками попереднього року з метою встановлення можливого зв'язку між реалізацією заходів та змінами стану здоров'я населення.

Табл. 9.1 Індикатори для моніторингу виконання Стратегії

№ з/п	Індикатор	Періодичність
Атмосферне повітря		
1	Оцінка якості атмосферного повітря (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)	один раз на рік
Водні ресурси		
2	Кількість скидання очищених і недостатньо очищених зворотніх вод у водні об'єкти	один раз на рік
3	Результати оцінки якості поверхневих вод (порівняння з нормативними значеннями)	один раз на рік
Земельні ресурси		
4	Контроль щодо використання земель за цільовим призначенням	один раз на рік
5	Контроль щодо охорони земель від забруднення, запобігання забрудненню ґрунту відходами виробництва	один раз на рік
Відходи		
6	Обсяг утворених відходів (% до минулого року)	один раз на рік
7	Кількість ліквідованих несанкціонованих звалищ	один раз на рік
Здоров'я населення		
8	Природний приріст (+), скорочення (-) населення (% до попереднього року)	один раз на рік
9	Кількість випадків захворювання органів дихання у населення (% до попереднього року)	один раз на рік
10	Кількість випадків захворюваності населення на злоякісні новоутворення (% до попереднього року)	один раз на рік

Здійснення моніторингу впливів, в тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити

інформування громадськості про поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

При здійсненні моніторингу основну увагу слід приділяти заходам, що передбачені в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання низки планувальних заходів, визначених в Стратегії є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно – гігієнічних умов життєдіяльності населення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ /за наявності/

Транскордонний вплив на стан довкілля, у тому числі на здоров'я населення, у результаті реалізації Стратегії відсутній. Відповідно до пункту 1 статті 14 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», консультації з державою походження здійснюються у випадках, визначених міжнародними договорами України, обов'язковість яких схвалена Верховною Радою України. Законом України від 1 липня 2015 року № 562-VIII було ратифіковано Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє природне середовище у транскордонному контексті. Водночас російська федерація не є стороною, що ратифікувала зазначений Протокол, у зв'язку з чим проведення транскордонних консультацій у межах цієї процедури не передбачається.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ /передбаченої пунктами 1-10, розраховане на широку аудиторію/

Стратегічна екологічна оцінка здійснювалася одночасно з розробленням Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період 2026-2027 роки та Плану заходів з її реалізації. Результати аналізу й консультацій, проведених у межах СЕО, були використані для удосконалення положень Стратегії з урахуванням можливого впливу на навколишнє природне середовище, у тому числі на стан здоров'я населення громади.

Питання стану довкілля сьогодні належать до числа найвагоміших соціально-економічних викликів, що безпосередньо впливають на рівень життя кожної людини. Це обумовлює необхідність впровадження принципів сталого розвитку на території громади з урахуванням поточних потреб населення та без загрози для можливостей майбутніх поколінь.

Заходи, передбачені Стратегією, узгоджуються зі стратегічними цілями державної екологічної політики, визначеними Законом України від 28 лютого 2019 року № 2697 «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

У Звіті про стратегічну екологічну оцінку проаналізовано вплив екологічних аспектів, пов'язаних з реалізацією Стратегії, на окремі складові навколишнього природного середовища, зокрема на людину та стан її здоров'я, біорізноманіття і природно-заповідний фонд, земельні та ґрунтові ресурси, водні об'єкти, клімат та інші компоненти довкілля.

Реалізація заходів Стратегії з високою ймовірністю не спричинить появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення. Навпаки, очікується позитивний ефект для стану здоров'я мешканців громади, що проявлятиметься у зниженні рівня захворюваності як одного з ключових показників місцевого розвитку.

З урахуванням наведеного можна дійти висновку, що Стратегія розроблена із дотриманням принципів екологічної збалансованості, а її реалізація не призведе до зростання антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище.

Поєднання заходів, спрямованих на стимулювання економічного розвитку та залучення інвестицій у громаду, з діями щодо зменшення негативного впливу на довкілля, забезпечуватиме розвиток територіальної громади з урахуванням якості життя нинішніх і майбутніх поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Проєкт Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період до 2027 року та Плану заходів з її реалізації. Посилання: <https://starobelsk.lg.ua/nasha-hromada/strategiia-staloho-rozvytku>
2. Інформація з офіційного сайту Старобільської міської територіальної громади. Посилання: <https://starobelsk.lg.ua/>
3. Інформація з офіційного сайту Департаменту комунальної власності, земельних, майнових відносин, екології та природних ресурсів Луганської обласної державної адміністрації. Посилання: <https://www.eco-lugansk.gov.ua/>
4. Інформація з офіційного сайту «Геопортал Державний водний кадастр України». Посилання: <http://geoportal.davr.gov.ua:81/#waterSidebar>
5. Інформація з офіційного сайту Міністерства культури України. Посилання: <http://publicregistry.heritage.in.ua/>.
6. Екологічний паспорт Луганської області - Луганська обласна державна адміністрація, 2022 р.
7. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». – [Електронний ресурс] Посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
8. Зміни до Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18 жовтня 2023 року № 705.
9. Методичні рекомендації для проведення стратегічної екологічної оцінки: практичний посібник / Марушевський Г., Потапенко В. – Федерація канадських муніципалітетів / Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2019. – 71 с. [Електронний ресурс]. – Посилання: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/MPCEO_web.pdf
10. Стандартні форми даних територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-viewer>.
11. Рекомендації Міністерства енергетики та захисту довкілля України листом від 03.03.2020 № 26/1.4-11.3-5650, щодо врахування питань пом'якшення та адаптації до зміни клімату в документах державного планування всіх рівнів та при виконанні стратегічної екологічної оцінки, які

розміщено

за

посиланням:

<https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/zminaklimatu/adaptatsiya-do-zminy-klimatu/>.